

Handläggare
Sara Magnusson
Telefon: 08-508 05 178

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2015-12-17

05

Verksamhetsplan 2016 för Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden fastställer verksamhetsplan för år 2016 enligt förvaltningens förslag och överlämnar den till kommunstyrelsen.
2. Stadsdelsnämnden hemställer hos kommunstyrelsen om 144,9 mnkr i omslutningsökningar.
3. Stadsdelsnämnden fastställer resultatenheter, bilaga 1.
4. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 10,0 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar.
5. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om 2,0 mnkr för skötsel och underhåll av Kyrkhamns och Grimsta naturreservat.
6. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om 1,0 mnkr avseende projekt Case Manager ACT/ICM för att motverka hemlöshet, bilaga 2 och 3.
7. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om 1,4 mnkr avseende projekt för att motverka hemslöshet och utveckla en mötesplats i Vällingby, bilaga 4.
8. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 1,4 mnkr för klimatinvesteringsmedel, bilaga 5 och 6.
9. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 3,5 mnkr avseende reinvesteringsmedel park.
10. Stadsdelsnämnden ansöker hos kommunstyrelsen om budgetjustering om 6,0 mnkr för investeringsmedel avseende maskiner och inventarier.

Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd

Ulla Thorslund
stadsdelsdirektör

Ärendet

Verksamhetsplanen har tagits fram i medverkan av samtliga avdelningar. Strategiska avdelningen har sammanställt verksamhetsplanen.

I ett gemensamt uppstartsmöte inför arbetet med verksamhetsplanen deltog enhetschefer, biträdande enhetschefer och fackliga företrädare vid förvaltningsledningens genomgång av stadens budget. Därefter har enhetschefer, fackliga företrädare och råd varit delaktiga i framtagandet av verksamhetsplanen på olika sätt.

Varje avdelning har vid avdelningsledningsmöten informerat om och diskuterat verksamhetsplanen och nämndmål med enhetschefer.

Fackliga företrädare har vid samverkansgrupper informerats om innehållet i verksamhetsplanen och givits möjlighet att lämna synpunkter.

Funktionshinderrådet och pensionärsrådet har vid möten informerats om innehållet i verksamhetsplanen och givits möjlighet att lämna synpunkter.

Information enligt 19 § MBL gavs vid förvaltningsgruppens möte torsdag 3 december. Verksamhetsplanen togs i samverkan vid förvaltningsgruppens möte torsdag 10 december.

Innehållsförteckning

Inledning	5
1. Ett Stockholm som håller samman	8
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor	9
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	14
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	19
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	23
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	24
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	25
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	27
2. Ett klimatsmart Stockholm	31
2.1 Energianvändningen är hållbar	32
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	33
2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning	33
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	34
2.5 Stockholms miljö är giftfri	35
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	36
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	37
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	37
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	40
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	41
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	42
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	43
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	46
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	48
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	49
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	50
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande	53
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	57
Uppföljning av ekonomi	58
Nämndens ekonomiska förutsättningar	58

Investeringar	69
Försäljningar av anläggningstillgångar	69
Resultatenheter	70
Betydande projekt som inte är investeringar	70
Budgetjusteringar	70
Omslutningsförändringar	71
Övrigt	71
Särskilda redovisningar – Medarbetarfrågor	72
Kvalitetsarbete	75

Bilagor

Bilaga 1: Blankettset

Bilaga 2: Ansökan - projekt Case Manager ACT/ICM

Bilaga 3: Ansökan - Bilaga till projekt Case Manager ACT/ICM

Bilaga 4: Ansökan - projekt för att motverka hemlöshet

Bilaga 5: Ansökan - investeringsmedel för klimatåtgärder

Bilaga 6: Ansökan - Bilaga till ansökan om investeringsmedel för klimatåtgärder

Bilaga 7: Plan för internkontroll

Bilaga 8: Jämställdhets- och mångfaldsplan

Bilaga 9: Plan för upphandling

Inledning

Hässelby-Vällingby stadsdelsområde

Hässelby-Vällingby har i jämförelse med Stockholms stad en lägre andel invånare med eftergymnasial utbildning, lägre medelinkomst, högre andel utrikes födda, högre andel invånare med ekonomiskt bistånd, högre ohälsotal och ett lägre valdeltagande. Statistiken i tabellen nedan visar även att det är stora variationer mellan områdena i Hässelby-Vällingby. I de områden i Hässelby-Vällingby där utbildningsnivån är lägre, inkomsten lägre och andelen utrikes födda invånare högre än i hela staden är andelen invånare med ekonomiskt bistånd högre, ohälsotalen högre och valdeltagandet lägre. Detta stämmer väl överens med den analys och problembeskrivning som görs i stadens rapport Skillnadernas Stockholm.

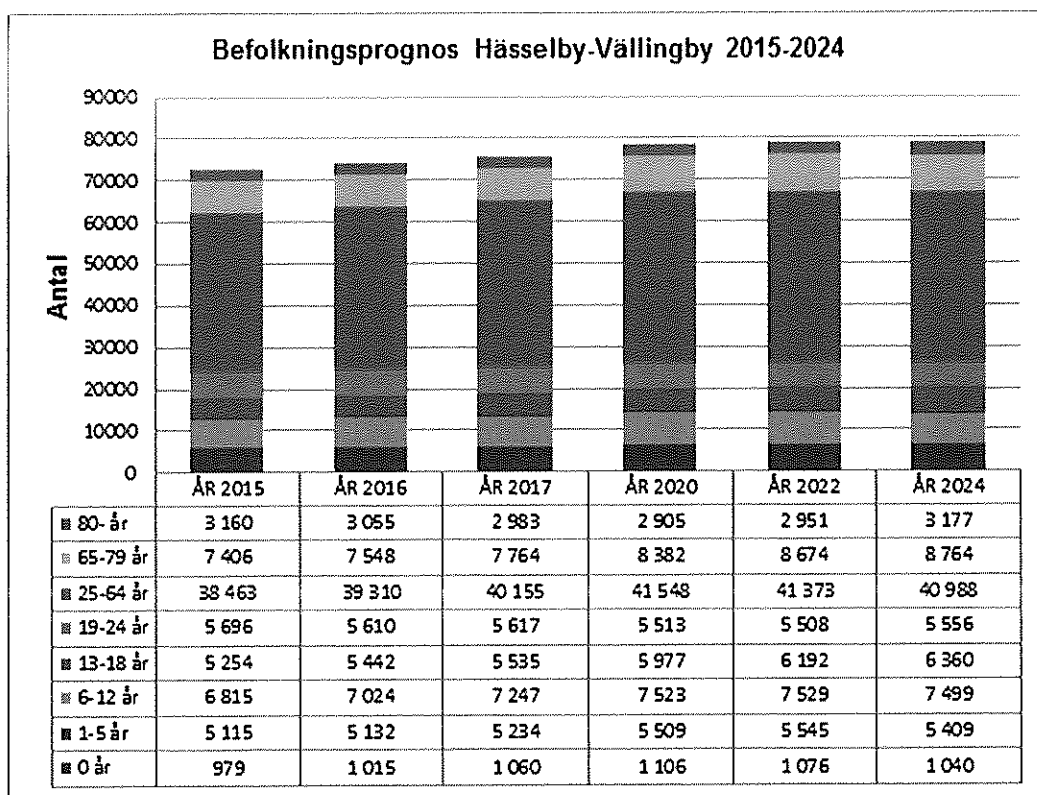
Socioekonomisk statistik Hässelby-Vällingby i jämförelse med staden								
	Befolkning	Utrikes födda (%)	Eftergymnasial utbildning 25-64 år (%)	Behörighet till gymnasie-skolan (%)	Medelinkomst 20-64 år	Ekonomiskt bistånd (%)	Ohälsotal 16-64 år (dagar)	Valdeltagande kommun-fullmäktige (%)
Område / År	2014	2014	2013	2013	2013	2014	2014	2014
Hässelby-Vällingby	71 042	29,2	43,4	88,6	312 100	5,0	23,9	74,9
Grimsta	4 464	41,6	35,2	89,8	237 800	6,0	30,1	67,3
Kälvsta	4 562	18,0	54,0	97	385 700	0,3	13,9	87
Nälsta	4 947	18,4	55,4	94,1	390 900	0,5	14,2	84,3
Råcksta	7 838	31,7	45,6	84,9	295 500	2,0	20,7	71,4
Vinsta	4 352	29,3	43,3	84	322 600	1,6	20,5	75,5
Vällingby	8 202	30,2	42,5	82,5	285 700	6,4	31	72,9
Hässelby gård	11 010	42,9	34,4	79,3	232 800	12,4	27,2	63,8
Hässelby strand	7 381	35,3	35,4	88,2	244 200	5,5	34,5	68,9
Hässelby villastad exkl. Smedshagen	16 017	14,9	52,0	93,7	396 400	0,7	16,3	86,3
Smedshagen	2 046	52,0	28,8	69,7	180 500	14,6	36,4	56,6
På församl. skrivna	223	-	-	-	-	-	-	-
Stockholms stad	911 989	23,4	56,4	89,6	355 800	3,0	18,9	82,1

I tabellen ovan har stadsdelen Hässelby villastad delats upp i två områden (Hässelby villastad exklusive Smedshagen respektive Smedshagen). Uppdelningen visar tydligt den geografiska koncentrationen av socioekonomisk utsatthet. Smedshagen, Hässelby gård och Grimsta är tre områden med stora socioekonomiska skillnader i jämförelse med både Hässelby-Vällingby och hela staden. Här finns till exempel högst andel invånare med ekonomiskt bistånd inom stadsdelsområdet. Här finns också en hög andel ekonomiskt utsatta barnfamiljer enligt Skillnadernas Stockholm. Av Skillnadernas Stockholm framkommer även att andelen fattiga barnfamiljer har ökat kraftigt (mer än 25 procent) i Hässelby strand, Vällingby, Hässelby gård, Råcksta och Grimsta mellan 2004-2013. En positiv utveckling är att andelen elever med gymnasiebehörighet har ökat i väsentligt i Grimsta och något i Smedshagen sedan 2010.

Hässelby-Vällingby stadsdelsområde växer och uppgår i dag till 71 000 invånare. Till 2020 förväntas befolkningen öka med över 7 400 invånare. Därefter antas befolkningen öka långsammare. 2024 förväntas befolkningen uppgå till totalt 78 800. Antalet barn i förskoleåldern (1-5 år) förväntas ökat konstant till 2024, med totalt knappt 300 barn. Unga vuxna i ålder 19-24 år förväntas minska något till år 2024 och vuxna i åldern 25-64 år förväntas öka med ungefär 2 500 personer. Antalet 80-åringar förväntas ligga på ungefär

samma nivå 2024 som 2015.

Förvaltningens organisation

För att möta kommunfullmäktiges uppdrag har förvaltningen föreslagit en förändring av verksamhetens organisation som planeras träda i kraft vid årskiftet 2015/2016. Till de större strategiska förändringarna hör att en ny avdelning med fokus på medborgarservice och fritid för barn och unga skapas samt att en särskild funktion tillsätts som ska arbetat strategiskt för att stärka lokal demokrati och utveckling.

Sammanfattning av förvaltningens planerade verksamhet för året

I allt arbete ska förvaltningen bemöta enskilda med respekt och motverka diskriminering. Verksamheten ska erbjuda service och insatser som är tillgängliga för alla oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Ett Stockholm som håller samman

För att bidra till ett Stockholm som håller samman arbetar förvaltningen för att invånarna ska få det stöd, de insatser och den service de har rätt till samt för att invånarna ska vara nöjda med stöd, insatser och service.

Förvaltningen arbetar för att fler barnfamiljer ska bli självförsörjande och för att fler föräldrar ska komma ut i arbete. Då både den pedagogiska och språkliga verksamheten i förskolan har en positiv inverkan på barns utveckling arbetar förvaltningen för att fler ska ges möjlighet att gå i förskolan. Samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst utvecklas för att bättre möta barns och ungas behov. Tidiga insatser för barn och unga som riskerar att fara illa prioriteras, bland annat genom olika former av stöd till föräldrar. Förvaltningen ska skapa förutsättningar

för att barn och unga som placeras är delaktiga vid uppföljning av insatsen. För att effektivisera processen vid placering av ensamkommande flyktingbarn rekryterar förvaltningen administratörer och socialsekreterare.

För att stötta vuxna som missbrukar eller lider av psykisk ohälsa till ett självständigt liv prioriteras utvecklingen av öppenvårdsinsatser. Kvinnor som missbrukar och barns om lever i familjer med missbruk ska uppmärksammas särskilt. För att motverka att unga vuxna utvecklar en kriminell livsstil arbetar förvaltningen med sociala insatsgrupper.

För att främja social sammanhållning och minska risken för social oro ska förvaltningen arbeta för att utveckla tillgängliga och inkluderande mötesplatser och träffpunkter i dialog med besökare och invånare. Fritidsaktiviteter för barn och unga ska vara tillgängliga och inkluderande, därför utvecklas aktiviteter som tilltalar olika grupper. Ett särskilt uppdrag är att utveckla mötesplatserna för att locka unga som i dag inte deltar i traditionell fritidsverksamhet.

Inom äldreomsorgen prioriteras individuppföljningar och den äldres delaktighet i utformningen av insatsen. Samverkan mellan beställare och utförare ska utvecklas i syfte att hitta lösningar för äldre som vill bo kvar hemma trots stora omsorgsbehov.

Ett klimatsmart Stockholm

För att bidra till ett klimatsmart Stockholm arbetar förvaltningen för att minska de klimatförändrande utsläppen, till exempel vid inköp av varor och tjänster samt vid val av transporter. Gång-, cykel-, och kollektivtrafik prioriteras och förvaltningen ska medverka till att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk.

Förvaltningen arbetar för att skapa förutsättningar för invånarna att bidra till hållbara stadsmiljöer genom att erbjuda ökad möjlighet till resursåtervinning och fler platser för stadsodling. De reglerande ekosystemtjänsterna i stadslandskapet tillvaratas för att park- och naturmarksområden ska ge bidrag till biologisk mångfald och ge möjlighet till rekreation.

Kemikaliecentrums vägledning för en kemikaliesmart förskola är styrande vid förskolor och parklekar. Målet är att samtliga förskolor ska ha genomfört alla åtgärder förvaltningen på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning. Förvaltningen ökar andelen inköp av ekologiska livsmedel vilket bidrar till minskad kemikalieanvändning. Förvaltningen bevakar i samarbete med fastighetsbolagen, att riskfaktorer i verksamhetslokalernas inomhusmiljö undanröjs.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

För att bidra till ett ekonomiskt hållbart Stockholm arbetar förvaltningen för att fler invånare ska bli självförsörjande. Centralt i arbetet är att anpassa insatserna utifrån den enskilda individens behov. Förvaltningen samverkar med andra myndigheter för att stötta enskilda att komma ut i arbete. För att fler som har en OSA-anställning ska gå vidare till arbete eller insatser hos Jobbtorg eller arbetsförmedlingen arbetar förvaltningen med metodutveckling och arbetsträning.

Förvaltningen fortsätter erbjuda ungdomar feriarbeten. Ungdomar med funktionsnedsättning ska prioriteras särskilt i urvalsprocessen.

Verksamhet ska rymmas inom fastställd budget och användas effektivt. För att erbjuda enskilda en verksamhet av god kvalitet och säkra en effektiv användning av resurserna arbetar förvaltningen med systematisk uppföljning. Under året fördjupar förvaltningen arbetet med uppföljning, väsentlighet- och riskanalys samt internkontroll. De administrativa

stödfunktionerna ska arbeta stöttande och i samarbetet med enheterna för att skapa goda förutsättningar för uppföljning.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

För att bidra till ett demokratiskt hållbart Stockholm arbetar förvaltningen för att invånarna ska ges möjlighet att vara delaktiga i och ha inflytande på verksamheten samt områdets utveckling. Särskilt fokus ligger på att nå de grupper som inte nås i dag. Genom inkluderande kommunikation och dialog ska förvaltningen arbeta för att nå fler målgrupper. Då tillgänglighet är en förutsättning för delaktighet ska tillgängligheten till inne- och utemiljön samt till verksamheten förbättras.

Kunskapen om barnkonventionen ska vara väl förankrad i verksamheten för att säkerställa barns och ungas bästa. Arbetet för att barn och unga ska ges möjlighet att uttrycka sin mening i frågor som rör dem är prioriterat. Det gäller inom förskolan, i utredning om barnet eller den unge själv och i utveckling av närområdet.

Förvaltningen förstärker det förebyggande arbetet mot våld i nära relation genom utbildning och information till medarbetare inom förvaltningens samtliga verksamhetsområden.

Förvaltningen bidrar även till ett demokratiskt hållbart Stockholm genom att arbeta för en hållbar och hälsosam arbetsmiljö. För verksamhetens utveckling är det centralt att medarbetarna trivs och har rätt kompetens för arbetet. Genom att medarbetare och ledning får ökad kunskap om mänskliga rättigheter och diskriminering ska alla bemötas med respekt och engagemang samt få en rättssäker handläggning.

Jämställdhetsintegrering av verksamheten påbörjas i syfte att analysera hur makt och resurser fördelas mellan kvinnor och män, respektive flickor och pojkar. Bland annat ska brukarundersökningar redovisas uppdelat efter kön. Jämställdhet, barns rättigheter, tillgänglighet, hbtq-rättigheter, antirasism och främjande av mänskliga rättigheter ska vara utgångspunkten i all verksamhet.

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen bidrar till inriktningsmålet genom att arbeta främjande med barn och unga, genom att stötta enskilda i social utsatthet, genom att erbjuda äldre en omsorg de är trygga med och delaktiga i samt genom att i dialog med invånarna skapa ett tryggare stadsdelsområde. De viktigaste prioriteringarna i arbetet beskrivs nedan.

Barns ekonomiska situation är en grundläggande förutsättning för deras övriga uppväxtvillkor och har inverkan på deras möjligheter att förverkliga livschanser i vuxenlivet. I stadsdelsområdet finns en hög andel ekonomiskt utsatta barnfamiljer. Förvaltningen prioriterar därför arbetet för att fler barnfamiljer ska bli självförsörjande och fler föräldrar ska komma ut i arbete.

Förskola och pedagogisk omsorg har positiv inverkan på barns utveckling, lärande och välmående upp i skolåldern. För att fler barn ska nås av pedagogisk verksamhet görs speciella informationsinsatser i områden med lägre inskrivningsgrad. Barns språkutveckling är ett prioriterat arbete i förskolans då språket är en grundförutsättning för barnen att tillgodogöra sig undervisningen i grundskolan. I förskolan ska alla barn ha möjlighet att leka, lära och utvecklas oavsett kön eller könsuttryck.

För att tillgodose barns och ungas behov prioriteras tidiga insatser där föräldrar ges stöd i föräldrarollen och andra insatser vid förvaltningens öppenvårdsenhet. Förvaltningen ska även utveckla samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. Barn och unga som placeras ska ges möjlighet till delaktighet och inflytande i insatsen. För att effektivisera processen vid placering av ensamkommande flyktingbarn rekryterar förvaltningen administratörer och socialsekreterare.

I arbetet med missbruk och beroende ska metoder ses över så att alla har lika möjligheter att komma ifrån ett missbruk eller beroende oavsett kön eller könsuttryck. Förvaltningen arbetar för att tillgodose det ökande behovet av stödboenden för vuxna med psykiska funktionsnedsättningar. För att stötta unga vuxna som riskerar att utveckla en kriminell livsstil fortsätter arbetet med sociala insatsgrupper.

För att främja social sammanhållning, minska risken för social oro och bidra till enskildas känsla av trygghet prioriterar förvaltningen arbetet med att utveckla mötesplatser. Utvecklingen ska göras i dialog med besökare och invånare. Förvaltningen ska locka unga som i dag inte deltar i traditionell fritidsverksamhet genom att utveckla de befintliga mötesplatserna. Alla mötesplatser ska främja mänskliga rättigheter och arbeta för jämställdhet, hbtq-rättigheter och tillgänglighet samt arbeta mot rasism och diskriminering.

Fritidsaktiviteter för barn och unga ska vara tillgängliga och inkluderande. Verksamheten ska därför utveckla aktiviteter som tilltalar olika grupper. Särskilt fokus ska ligga på att nå grupper som är underrepresenterade. Kulturutbudet ska vara tillgängligt för barn, unga, vuxna och äldre.

För att äldre ska ha en trygg ålderdom och få en äldreomsorg av god kvalitet prioriteras individuppföljningar och den äldres delaktighet i utformningen av insatsen. Genom tydlig information och tydliga beslut arbetar förvaltningen för att äldre ska känna sig trygga. Beställare och utförare ska utveckla samverkan i syfte att hitta lösningar för äldre som vill bo kvar hemma trots stora omsorgsbehov.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

Genom att arbeta för att fler barnfamiljer blir självförsörjande och för att fler barn har möjlighet att gå och utvecklas i förskolan bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål.

Barns uppväxtvillkor och ekonomiska förutsättningar har inverkan på deras vuxenliv. Förvaltningen arbetar för att fler barnfamiljer ska bli självförsörjande och fler föräldrar ska komma ut i arbete genom att tillhandahålla insatser som är individuellt anpassade och matchar den enskildes behov i samverkan med arbetsförmedlingen och jobbtorg.

Förskolan stimulerar barns utveckling och lärande och erbjuder en trygg omsorg. Fler barn ska ha möjlighet att gå i förskolan, därför arbetar förvaltningen för att öka inskrivningsgraden i områden med lägre inskrivningsgrad. Barns språkutveckling är prioriterat i förskolan då språket är en grundförutsättning för barn att tillgodogöra sig undervisningen i grundskolan. I förskolan ska alla barn ha möjlighet att leka, lära och utvecklas oavsett könsuttryck.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	4,5 %	3,3 %	Tertial
Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete	100 %	tas fram av nämnden	År
Andel förskollärare av antal anställda	40 %	40 %	Tertial
Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik	1 %	Öka	År
Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare	0 %	0 %	År
Andel nöjda föräldrar	85 %	85 %	År
Antal barn per grupp	16	16	Tertial
Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	4,9	4,9	Tertial
Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"	3,8	3,8	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kulturnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning.	2016-01-01	2016-12-01
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna ska initiera ett arbete för att öka inskrivningsgraden i områden med i dag låg andel inskrivna barn.	2016-01-01	2016-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda behov av och förutsättningar för att på sikt kunna införa en rätt till en nära förskola som gör att förskolebarn och deras föräldrar inte behöver transportera sig orimligt långt.	2016-01-01	2016-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en sänkning av åldern för allmän förskola till två års ålder.	2016-01-01	2016-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp andelen förskollärare och vid behov bistå stadsdelsnämnderna i arbetet att ta fram handlingsplaner för att öka andelen förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31
Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och ta fram förslag till IT-kunskapscertifiering av verksamhetsansvariga på förskolor.	2016-01-01	2016-12-31
Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31
Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram kvalitetsmått för förskolan i syfte att verka för små barngrupper, god personaltäthet, utbildningsnivå och ändamålsenliga miljöer.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Alla barn har möjlighet att gå i förskolan

Beskrivning

Goda livsvillkor under uppväxtåren är en av de viktigaste faktorerna för en långsiktigt god hälsa. Förskolan stimulerar barns utveckling och lärande och erbjuder en trygg omsorg. Av barn i åldern 1-5 år som bor i stadsdelsområdet är 87 procent inskrivna i förskolan. Det är dock en stor variation i inskrivningsgrad inom stadsdelensområdet, från 82 procent i Råcksta och i Vinsta till 92 procent i Nälsta. För att minska skillnader mellan de geografiska områdena i stadsdelen genomförs särskilda informationssatsningar på öppna förskolan och barnavårdscentralen. För hemmavarande barn från tre års ålder och barn hos dagbarnvårdare finns allmänna förskolan. Denna föreslås integreras i den nya förskolan på Jämtlandsgatan från våren. Öppna förskolan är en öppen verksamhet som finns för barn från 0-5 år i sällskap med en vuxen. Stadsdelen har två öppna förskolor. De har öppet fem dagar i veckan, en av dem har dessutom öppet en lördag i månaden.

För att vårdnadshavare ska kunna arbeta på olika tider kan förskoleverksamheten behöva kompletteras med barnomsorg på obekväm arbetstid. En av förvaltningens förskolor har öppet på kvällar och helger. Förvaltningen följer nogsamt efterfrågan av barnomsorg på obekväm arbetstid för att tillgodose behovet. Information om barnomsorg på obekväm arbetstid finns på Stockholm stads hemsida dessutom informeras samtliga vårdnadshavare om möjligheten till barnomsorg på obekväm arbetstid vid inskolning.

Förvaltningen har en specialavdelning inom Grimsta förskolor för barn inom autismspektrum. De flesta föräldrar med barn i behov av särskilt stöd önskar en förskola nära hemmet. Förskolorna har ett arbetssätt som inkluderar barn i behov av särskilt stöd i den ordinarie verksamheten och till personalens stöd finns specialpedagogisk handledning. Utifrån detta har förvaltningen för avsikt att under året fasa ut verksamheten vid specialavdelningen.

Förväntat resultat

Andelen barn som går i förskola ökar till ett genomsnitt på minst 89 % (87 %).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Informationsmöten genomförs på öppna förskolor och barnavårdscentraler.	2016-01-01	2016-12-31
Medarbetare fortbildas i inkluderande pedagogik (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Medarbetare i förskolan utbildas om funktionsnedsättningar och hur dessa påverkar barn i förskolan (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Ställa tillgänglighetskrav på nya förskolor (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn utvecklar sin språkliga och kommunikativa förmåga

Beskrivning

En god språkförståelse är en grundförutsättning för att barnen ska tillgodogöra sig undervisningen i grundskolan och nå kunskapsmålen. Alla barn ska i förskolan möta en miljö som stimulerar språkutveckling. Flerspråkiga barn ska ha möjlighet att utveckla både det svenska språket och sitt modersmål och i barnens miljö ska det finnas tillgång till böcker på olika språk. På varje förskola finns ett läsombud som har i uppdrag att på olika sätt utveckla och uppmuntra språkutveckling och flerspråkighet. Läsombuden fortbildas löpande i samverkan med biblioteken. De förskolor som har långt till bibliotek får besök av en bokbuss. Dessutom har förskolans medarbetare tillgång till alla medietekets tjänster med ett stort utbud av litteratur på olika språk. Förvaltningen har deltagit i en kartläggning av barnens och personalens språkkompetenser. Kartläggningen har initierats av utbildningsförvaltningen och kommer vara ett underlag i det fortsatta arbetet med språk på förskolorna. Utbildningsförvaltningen kommer redovisa kartläggningen under våren.

Förväntat resultat

Alla barn har tillgång till ett utbildat läsombud. Andel nöjda föräldrar avseende barns språkutveckling ökar i jämförelse med föregående år (80 %).

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Antal förskolor som har utformat minst en pedagogisk läsmiljö	48 st		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla barn har tillgång till ett utbildat läsombud.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn utvecklar sina matematiska och naturvetenskapliga förmågor

Beskrivning

Naturvetenskap och matematik är prioriterade områden. Genom experimenterande växer barns intresse för naturvetenskap och matematik. Samtliga förskolor ska ha miljöer som stimulerar till experiment samt bygg- och konstruktionslek. Förskolorna ingår i vetenskapsakademins nätverk "natur och teknik för alla" (NTA). På samtliga enheter finns utbildade NTA-handledare. På Backlura förskolor finns en särskilt utrustad NTA-studio som fungerar som en kunskapsbank för samtliga förskolors medarbetare.

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende barns matematiska och naturvetenskapliga förmågor ökar i jämförelse med föregående år (77 % respektive 78 %).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor utbildar medarbetare i NTA.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barns och ungas ekonomiska levnadsvillkor utjämnas

Beskrivning

Barn som växer upp i familjer som under lång tid är beroende av försörjningsstöd riskerar att hamna i utanförskap. Förvaltningen arbetar därför målmedvetet för att föräldrar som varit arbetslösa en längre tid ska komma ut i egen försörjning för att öka barnens möjligheter till jämlika levnadsvillkor. Långtidsarbetslösa föräldrar erbjuds visstidsanställningar och målsättningen är att genom praktik eller visstidsanställning gå vidare till utbildning eller arbete och bli självförsörjande. När föräldrar ansöker om försörjningsstöd ska barnens behov av fritidssysselsättning samt aktiviteter under sommarlovet särskilt uppmärksammas i bedömningen av försörjningsstöd.

Förväntat resultat

Andelen barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd minskar och uppgår till högst 4,5 % av (4,8 % i tertial 2, 2015).

Nämndmål:

Förskolan främjar barns utveckling, lek och lärande oavsett könsuttryck

Beskrivning

Förskolans arbete ska bedrivas utifrån ett medvetet normkritiskt perspektiv och utifrån ett interkulturellt förhållningssätt. Detta för att motverka diskriminering, rasism och stereotypa könsroller. För att barnen ska möta en verksamhet som lever upp till detta behövs kompetensutveckling. Under 2015 genomgick alla medarbetare utbildning i interkulturellt förhållningssätt. Utbildningsförvaltningen har kartlagt kompetensen om genus- och normkritik hos stadens förskoleverksamhet. Utifrån kartläggningen erbjuds föreläsningar och andra kompetensutvecklingsinsatser som förvaltningens medarbetare ska delta i.

I förskolornas kök serveras varm, nyttig och varierad kost med vegetariska alternativ. För att öka barns intresse för odling planteras barnen på samtliga förskolor grönsaker och rotfrukter. Under året utökas odlingarna genom att fler pallkragar för odling placeras ut på förskolorna. En förskola har ett samarbete med Folkuniversitetet för att öka medvetenheten och kunskapen om kravadlat och ett hållbart samhälle. I projektet utbildas bland annat ekonomibiträden när det gäller tillagning av ekologisk kost. Projektet fungerar som en inspiration för förvaltningens samtliga förskolor och parklekar.

Utemiljön är ett av förskolans pedagogiska rum. Barn som vistas ute i en variationsrik miljö stimuleras till fantasi och bra motorik. Barnen ska ges förutsättningar för rörelse, lek samt lugn och ro. Därför ska material, rum och ytor som stimulerar detta finnas.

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende normer, värden och barns inflytande ökar i jämförelse med föregående år (85 %).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förskolorna erbjuder ett vegetariskt alternativ vid varje måltid.	2016-01-01	2016-12-31
Förskolornas kockar och ekonomibiträden erbjuds kontinuerlig fortbildning.	2016-01-01	2016-12-31
Kompetenshöjande insatser om genus och normkritik genomförs i förskolan.	2016-01-01	2016-09-30

Nämndmål:

Vårdnadshavare och förskola har goda former för samverkan

Beskrivning

Förskolan ska ge förutsättningar för varje barn att utvecklas mångsidigt. Detta kräver ett nära och förtroendefullt samarbete med hemmet. Vårdnadshavarna erbjuds fortlöpande samtal om barnets trivsel, utveckling och lärande samt utvecklingssamtal minst en gång per år. Förskolan bjuder in till föräldramöten där dialog förs om verksamheten och information om förskolans mål och resultat från förskoleundersökningen presenteras.

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende samverkan med hemmet ökar till 84 % (80 %)

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Varje förskola för en dialog om likabehandlingsplanen med vårdnadshavarna minst en gång per år.	2016-01-01	2016-12-31
Vårdnadshavare erbjuds ett samtal om barnets utveckling minst en gång per år.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla

Genom att tidigt identifiera barn och unga i behov av insatser och utveckla öppenvårdsinsatser för barn, unga och deras föräldrar samt för vuxna i social utsatthet bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål.

Barn och unga i behov av stöd ska få tidiga insatser. För att tillgodose barns och ungas behov ska förvaltningen revidera samverkansöverenskommelsen och utveckla samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst. Placerade barn och unga är ett prioriterat område där stor vikt ska läggas på att inkludera barnet eller den unge för att skapa möjlighet till delaktighet och inflytande. För att möta ökningen av antalet ensamkommande flyktingbarn och effektivisera processen vid placering rekryterar förvaltningen administratörer och socialsekreterare. För att stötta unga vuxna som riskerar att utveckla en kriminell livsstil fortsätter förvaltningen arbetet med sociala insatsgrupper.

Ett prioriterat arbete är att utöka öppenvårdsinsatser i förvaltningens regi för vuxna i

missbruk. Förvaltningen arbetar för att tillgodose det ökande behovet av stödboenden för vuxna med psykiska funktionsnedsättningar. Förvaltningen arbetar uppsökande och erbjuder olika insatser för enskilda som är hemlösa. För att tidigt stötta enskilda med osäkra boendeförhållanden erbjuder förvaltningen fasta tider för information och rådgivning i bostadsfrågor.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel barn och ungdomar som varit aktuella för insatser inom individ och familjeomsorgen (Utredningstyp BoU eller Vuxen) och som inte är aktuella 12 månader efter avslutad insats (inom IoF, BoU och Vuxna, 0-19 år)	80 %	84 %	Tertial
Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri	80 %	tas fram av nämnden	År
Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	35 %	35 %	Tertial
Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes	80 %	80 %	År
Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri	50 %	tas fram av nämnden	År
Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden	25 %	25 %	År
Antal hemlösa	150 st	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av arbetet med stadens budget- och skuldrådgivning	2016-01-01	2016-12-31
Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över rutiner och arbetssätt för alkohol- och tobakstillsyn. Socialnämnden ska återkomma med förslag på åtgärder för hur arbetet kan utvecklas för att nå upp till en effektiv, likställig och rättssäker myndighetsutövning i hela staden	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden kartlägga arbetet med ensamkommande barn som försvinner eller avviker samt stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser anpassade efter målgruppen	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn och unga i behov av stöd får tidiga insatser

Beskrivning

Förvaltningen arbetar för att tidigt fånga upp och möta familjer för att ge stöd i föräldrarollen och informera om barns rättigheter. Detta görs av förvaltningens öppenvård som ger information och erbjuder föräldrastöd på barnavårdscentraler, barnmorskemottagningar och förskolor.

Familjer med barn och ungdomar som bedöms vara i behov av insatser får stöd från förvaltningens enhet för öppenvård. Föräldrautbildning erbjuds i olika former såsom ABC (Alla Barn i Centrum), Komet eller Att vara förälder i Sverige. När det finns uppgift om att föräldrar utsatt sitt barn för våld erbjuds föräldrarna kursen Tryggare barn, en kurs i lugnt föräldraskap. Familjebehandling och andra insatser erbjuds familjer utifrån behov.

Fältassistenter, fritidsgårdar och mötesplatser för ungdomar utgör en del av det preventiva arbetet i stadsdelsområdet. Förvaltningen fortsätter utöva löpande tillsyn av tobak och folköl för att begränsa försäljningen till underåriga. Tillsynen är av betydelse för en fortsatt minskning av tobaks- och alkoholmissbruk. Förvaltningen fortsätter erbjuda cannabisutbildning till medarbetare som möter barn och unga.

Ungdomsmottagningen som drivs tillsammans med Bromma stadsdelsförvaltning och landstinget utgör en viktig del för ungdomar när det gäller råd och stöd kring sex och samlevnad. Ungdomsmottagningen träffar alla elever i årskurs 7 på mottagningen eller i skolan för att informera om sex och samlevnad.

Förväntat resultat

Familjer med barn och unga upplever att de har fått ett bra stöd som har varit till hjälp i deras livssituation.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Utveckling av metoder för uppföljning av insatser för barn och ungdomar.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn och unga som placeras har ett tryggt och säkert boende

Beskrivning

Barn och unga som är placerade i familjehem ska ha inflytande och vara delaktiga under hela processen. Särskilda handläggare ger stöd till familjehemmet och barnhandläggare träffar och följer upp barnets situation i familjehemmet. Barn och unga som placeras på hem för vård eller boende (HVB) följs upp kontinuerligt och överväganden görs för att se om vården kan övergå till insatser i öppenvård.

Goda skolresultat i grundskolan är den enskilt viktigaste skyddsfaktorn mot en negativ utveckling. Därför följs de placerade barnens skolgång upp särskilt under året. Även boendeförhållanden samt tillgång till hälso- och sjukvård följs upp.

Antalet ensamkommande flyktingbarn ökar och det ställer stora krav på förvaltningen att möta barnens individuella behov och ge dem stöd och insatser i form av boende och etablering i samhället. Antalet socialsekreterare som arbetar med ensamkommande flyktingbarn har utökats successivt under året och utgör en särskild arbetsgrupp med egen arbetsledning.

Förväntat resultat

Barn och unga som är placerade är delaktiga och har inflytande under placeringen.

Nämndmål:

Barns och ungas bästa beaktas i samverkan mellan förskola, skola och socialtjänst

Beskrivning

En strukturerad samverkan mellan socialtjänst, förskola och skola är grundläggande för att tidigt uppmärksamma och identifiera barn och unga som är i behov av stöd och insatser. Överenskommelsen mellan socialtjänst, förskola och skola när det gäller barn som riskerar att fara illa revideras. Medarbetare inom skola och socialtjänst får information om stadens stödmateriel som tydliggör ansvarsfördelning för barn och unga som riskerar att fara illa. Information om stödmaterialet ges även till fristående förskolor och skolor.

Vid Hässelby Gårdsskolan och Grimstaskolan fortsätter samverkansprojektet med utbildningsförvaltningen för ungdomar med hög frånvaro och låg måloppfyllelse. Det nära samarbetet mellan skola och socialtjänst har visat positiva resultat. Förvaltningen ansöker därför om ekonomiska utvecklingsmedel från socialförvaltningen för 2016 för att anställa en skolsamordnare som ska ha ett tydligt uppdrag att utveckla och säkerställa samverkan mellan samtliga skolor och socialtjänsten så att resurserna för barn och ungdomar samordnas i hela stadsdelen.

Förväntat resultat

Det nya stödmaterialet är känt av personal inom förskola, skola och socialtjänst.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Samtliga förskolor, skolor och socialtjänsten har gemensamma samverkans- och informationsmöten under året.	2016-01-01	2016-12-31
Samverkanmöten mellan förskola, skola och socialtjänst genomförs minst 4 gånger under året. En gång per år görs en uppföljning av hur samverkan fungerar.	2016-01-01	2016-12-31
Samverkansöverenskommelsen mellan socialtjänst, förskola och skola revideras.	2016-01-01	2016-01-31
Vårdnadshavare erbjuds möjlighet att delta i ABC-grupper.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Vuxna i social utsatthet stärks i sin förmåga att leva ett självständigt liv

Beskrivning

Missbruk och beroende

Enskilda med missbruk stöttas i att förändra sitt beteende och upphöra med eller minska sitt missbruk genom att delta i strukturell återfallsprevention, motivationsgrupper eller motiverande samtal. Öppenvårdsbehandling enligt CRA (Community Reinforcement Approach) är en manualbaserad metod för missbruk eller beroende av alkohol och narkotika

som verksamheten erbjuder. Förvaltningen deltar i Umeå universitets uppföljning av insatser för vuxna missbrukare som pågår från 2015 till 2017.

Alla som vill komma ifrån ett missbruk ska ha lika möjligheter oavsett könstillhörighet. Kvinnor som missbrukar eller lever tillsammans med missbrukare är en utsatt grupp och ska särskilt uppmärksammas för att erbjudas insatser. Det är också av stor betydelse att uppmärksamma barn som lever i familjer med missbruk och erbjuda barnen att delta i stödgrupper.

Förvaltningen söker upp enskilda som befinner sig i en utsatt situation med missbruk och/eller psykisk problematik och motiverar dem till kontakt med bland annat socialtjänsten, vårdcentral och psykiatrisk mottagning. Uppsökarna har också i uppdrag att söka upp de bosättningar som rapporteras till förvaltningen. I uppdraget ingår att skapa kontakt och förmedla information om vilken möjlighet till hjälp och stöd som finns inom staden samt att bedöma akuta behov av hjälp och stöd. Förvaltningen har en kontaktperson som är en länk till stadens centrala team för uppsökande arbete med EU-migranter.

Socialpsykiatri

Nya boenden behöver byggas för att tillgodose behovet av stödboenden. Inom ramen för de statliga satsningarna för personer med psykiska funktionshinder, PRIO-medel, ger förvaltningen stöd till unga personer i åldern 18-29 år som är isolerade i hemmet och har stora svårigheter att komma iväg till arbetsträning, praktik eller studier. Insatserna utformas efter den enskildes individuella behov och önskemål.

Ekeby, Paradsängen och Säteritakets grupp- och stödboende drivs på entreprenad av Aleris Omsorg AB till 2017-01-31. Avtalet går inte att förlänga och stadsdelsnämnden ska ta ställning till om verksamheten ska upphandlas eller återgå i kommunal regi.

Personliga ombud är en resurs för att hjälpa personer i myndighetskontakter. Förvaltningen har tillsammans med Bromma och Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltningar två personliga ombud.

Social insatsgrupp

I samverkan med polis, skola, och socialtjänst pågår arbetet med att förebygga kriminellt beteende hos ungdomar genom så kallade sociala insatsgrupper (SIG). Målgruppen är ungdomar, till och med 19 år, som riskerar att rekryteras till kriminella nätverk eller utveckla en kriminell livsstil samt ungdomar som behöver stöd att lämna ett kriminellt nätverk eller kriminell livsstil. Socialtjänsten har huvudansvaret för att SIG kommer till stånd men både polis och skola ska ingå som aktörer. SIG är en frivillig insats och samtycke måste alltid inhämtas från föräldrar och den unge.

SIG finns också för unga vuxna i åldern 20-29 år. Arbetet sker i samarbete med polisen, jobbtorg, arbetsförmedlingen och kriminalvården/frivården. Det är vanligt att den enskilde även har pågående missbruksproblem. Det krävs därför ett långsiktigt arbete för att den enskilde ska nå varaktiga förändringar i sin livsstil. För att fortsätta utveckla arbetet under året och möjliggöra för implementering ansöker förvaltningen om medel hos socialförvaltningen för två tjänster.

Förväntat resultat

Enskilda är delaktiga och har inflytande över hur insatser genomförs för att uppnå självständighet i vardagen. 35 % av insatser för vuxna missbrukare avslutas enligt plan.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Samverkansformer utvecklas mellan vuxenenheten, försörjningsstödsenheten och utredningsenheten barn - och unga för att uppmärksamma och nå kvinnor med missbruksproblem.	2016-01-01	2016-06-30
Stödgrupper erbjuds till barn och unga som lever i familjer med missbruk.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Vuxna med osäkra boendeförhållanden får stöd till ett varaktigt boende

Beskrivning

För att förhindra vräkningar bedrivs ett aktivt och nära samarbete mellan socialsekreterare, bostadsföretag och kronofogdemyndigheten. Enskilda som är hemlösa erbjuds stöd- och hjälpinsatser för att nå ett stabilt och självständigt boende. Varje vecka erbjuds fasta tider på Bibblerian då enskilda kan få information och rådgivning i bostadsfrågor. Det finns en väl fungerande boendekedja med försöks- och träningslägenheter där boendestödet är en resurs där den enskilde får stöd i att klara boendet och på sikt kunna överta kontraktet. Förvaltningen ingår i det stadsövergripande projektet Bostad först. Det innebär att hemlösa personer med pågående missbruk erbjuds en lägenhet och i samband med det påbörjas insatser och behandling för att ge den enskilde stöd att klara sitt boende. Budget- och skuldrådgivning ger stöd till personer med osäkra boendeförhållanden, i arbetet är barnfamiljer en prioriterad grupp.

Förväntat resultat

Andelen försökslägenheter som övergår till eget kontrakt uppgår till minst 25 %.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Antalet familjer och enskilda med tillfälliga boenden följs upp varje månad.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

Genom medborgarvårdar, öppna mötesplatser och välskötta grönområden strävar förvaltningen efter att främja social sammanhållning, minskar risken för social oro samt bidra till enskildas känsla av trygghet, vilket bidrar till kommunfullmäktiges mål.

Förvaltningens medborgarvårdar rör sig i stadsdelsområdet och fungerar som en kommunikationskanal mellan invånarna och verksamheten. Deras arbete riktas mot de områden som upplevs vara särskilt otrygga.

I stadsdelsområdet har förvaltningen flera öppna mötesplatser. I Hässelby gård finns Bibblerian, i Grimsta ligger Grimstahörnan och i Smedshagen ligger den nyöppnade Vita

villan. Hit kan invånare gå för socialt umgänge, för att få samhällsinformation eller delta i olika aktiviteter och kurser. Bland annat erbjuds barn läxläsning i Grimstahörnan. I Vällingby finns Växthuset som är en mötesplats för seniorer och Kompassen som är en mötesplats för vuxna med psykiska funktionsnedsättningar. I Hässelby gård ligger Vistet som är en mötesplats för vuxna med missbruksproblematik. Under året ska de öppna mötesplatserna utvecklas för att öka tillgängligheten och nå fler. Till exempel ska Kompassen utvecklas för att kunna ta emot yngre personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Flera av mötesplatserna ska utvecklas och anpassas för att locka unga som i dag inte deltar i traditionell fritidsverksamhet. Förvaltningen planerar även att utöka och skapa nya former av öppna mötesplatser för äldre. Utgångspunkten är att alla mötesplatser ska främja mänskliga rättigheter och arbeta för jämställdhet, hbtq-rättigheter och tillgänglighet samt arbeta mot rasism och diskriminering.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk och sårbarhetsanalys (RSA)	100 %	100 %	År
Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor	75 %	75 %	År
Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden	65 %	64 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en analys av gängkriminaliteten i Stockholm och utforma förslag på förebyggande och motverkande insatser som bidrar till en socialt hållbar utveckling	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna kan bidra i trafiknämndens arbete med konceptet Levande Stockholm	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna ska utveckla de sociala mötesplatserna för äldre	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Det är tryggt att bo och vistas i stadsdelsområdet

Beskrivning

Förvaltningen arbetar tillsammans med olika aktörer i stadsdelsområdet för att det ska vara tryggt att bo och vistas i Hässelby-Vällingby.

Förvaltningen fortsätter det brottsförebyggande arbetet i samverkan med föreningar, polis, fastighetsägare och andra lokala aktörer. Detta sker bland annat i det lokala brottsförebyggande rådet (BRÅ). Formerna för rådets arbete kommer ses över tillsammans med den lokala polisorganisationen. Under året ska ett samverkansavtal tas fram i samverkan med den lokala polisorganisationen. Inför upprättande av avtalet förvaltningen och polis ta fram en gemensam lägesbild och utifrån den prioritera åtgärder inom det brottsförebyggande arbetet. Prioriteringarna kommer ligga till grund för det lokala brottsförebyggande arbetet.

Av trygghetsmätningen 2014 framkommer det att invånarna upplever Hässelby gård,

Hässelby strand och Råcksta som mer otrygga. Genom fortsatt dialog kommer olika målgruppers idéer och synpunkter fångas upp. Förvaltningen kommer gemensamt med andra förvaltningar och aktörer arbeta för att göra Hässelby torg till en tryggare och mer inbjudande miljö.

Medborgarvårdarna rör sig i stadsdelsområdet olika tider på dygnet vilket ger ökad kunskap om invånares och besökares uppfattning i trygghetsfrågor. Medborgarvårdarna rör sig främst i de områden som upplevs som mer otrygga. En viktig del för känslan av trygghet är att fler vuxna finns ute i stadsdelsområdet på kvällar och helger. Förvaltningen ska därför tillsammans med föreningslivet arbeta för vuxenvandringar på kvällar och nätter under helger.

Förvaltningen ska i samverkan med bostadsbolag i stadsdelsområdet verka för att en fastighetsägarförening bildas. Syftet är att i samverkan med fastighetsägarna utveckla stadsdelsområdet.

Riktlinjerna för förvaltningens lokala krishantering och krisledningsorganisation har reviderats och gäller från 1 januari 2016. Krisledningsgruppen består av förvaltningsledningen och vid behov beslutar stadsdelsdirektören om hela eller delar av krisledningsgruppen ska sammankallas. I krisledningsorganisationen ska en beredskap och organisation för psykosocialt omhändertagande (POSOM) finnas. POSOM-organisationen består av POSOM-grupp och resursgrupp. I POSOM-gruppen ingår företrädare från lokala BRÅ samt representanter från landsting och trossamfund. Stadsdelsdirektör är sammankallande och gruppen sammanträder två gånger per år och vid behov. I resursgruppen ingår medarbetare som vid behov tar hand om personer i behov av akut psykosocialt stöd. Resursgruppen träffas fyra gånger per år och sammankallande är avdelningschef för individ- och familjeomsorg.

Förväntat resultat

Andelen som upplever trygghet i stadsdelsområdet ökar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Ett samverkansavtal tas fram tillsammans med polisen.	2016-01-01	2016-09-30
Former för det lokala brottsförebyggande rådets arbete tas fram.	2016-01-01	2016-03-31
Samverkan med föreningar för att uppmuntra ungdomar att delta i olika aktiviteter.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Parker och grönområden är välskötta och välkomnande för alla

Beskrivning

Parker och grönytor vårdas väl så de inbjuder till besök och aktivitet. Alla grönytor hålls klippta och planteringar sköts. De viktiga gång och cykelvägarna hålls fria från främmande föremål och snöröjs och halkbekämpas för att bibehålla möjligheterna till en trygg, säker och god kommunikation under årets alla månader. Naturområden sköts så att den biologiska mångfaldens gynnas och markerna hålls öppna och tillgängliga så att de inbjuder till besök och rekreation.

Förväntat resultat

Andelen invånare som är nöjda med skötsel av parker- och grönområden ska vara minst 65 % (62 %).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En hundrastgård anläggs inom Grimsta naturreservat.	2016-01-01	2016-06-30
Plaskdammen Ådalen renoveras.	2016-02-01	2016-10-31

Nämndmål:

Träfflokaler och mötesplatser är utformade utifrån lokala behov

Beskrivning

Känslan av samhörighet och möjlighet till delaktighet och inflytande i samhället är grundläggande för människors välbefinnande. För att främja den sociala sammanhållningen, minska risken för social oro och bidra till enskildas känsla av trygghet har förvaltningen olika mötesplatser. Förvaltningen har skapat nya mötesplatser i socioekonomiskt utsatta områden och fortsätter arbetet med att utveckla dem.

Aktiviteter och innehåll på de olika mötesplatserna utformas utifrån målgruppernas lokala behov. Alla mötesplatser ska främja arbetet med genusfrågor, mänskliga rättigheter, feminism och antirasism.

Förvaltningens befintliga mötesplatser ska utvecklas och anpassas för att nå unga som inte deltar i traditionell fritidsverksamhet. I stadsdelsområdet finns många nyanlända ungdomar som också är målgrupp för den fortsatta utvecklingen. Samverkan ska bland annat ske med rådet för mänskliga rättigheter. Arbetet inleds med att söka upp unga i de miljöer där de befinner sig.

Förväntat resultat

Besökare till träfflokaler och mötesplatser är nöjda med verksamheten och har inflytande över verksamhetens innehåll. Träfflokaler och mötesplatser upplevs tillgängliga av besökare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Aktiviteter som är inkluderande för tjejer, kvinnor och hbtq-personer utvecklas.	2016-01-01	2016-12-31
Befintliga mötesplatser utvecklas för att nå unga som inte fångas upp inom befintlig verksamhet.	2016-01-01	2016-12-31
De öppna mötesplatserna samordnar aktiviteter och arrangemang i samverkan med lokala föreningar och boende.	2016-01-01	2016-12-31
Fler mötesplatser för äldre skapas och utvecklas.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen undersöker möjligheterna att skapa en träfflokal för personer med missbruksproblematik i Vällingby.	2016-01-01	2016-09-30
Förvaltningens mötesplatser erbjuder ett varierat utbud av aktiviteter.	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Mötesplatser ändrar sina ordningsregler så att ledarhundar, service- och signalhundar får dispens och kan medföras (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Närboende och besökare engageras i dialog kring vilken typ av verksamheter som kan finnas på stadsdelens mötesplatser.	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelens mötesplatser arbetar för att utveckla möten där unga och gamla möts.	2016-01-01	2016-12-31
Öppetiderna på mötesplatsen Växthuset utökas i samverkan med föreningslivet.	2016-01-01	2016-03-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

Genom att utreda behov av och möjligheter att anordna bostäder med särskild service vid om- och tillbyggnad i befintligt bostadsbestånd bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Förvaltningen bidrar även till målet genom att säkerställa att beslut om särskild bostad verkställs.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	0	tas fram av nämnden	År
 Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	6	tas fram av nämnden	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnen och stadsdelsnämnderna utreda hur tillgången till bostäder med särskild service LSS och SoL kan säkerställas.	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre- och funktionsnämnden göra en översyn av behovet och finansieringen samt placeringen av korttidsboende	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt fastighetsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att prövning sker om att bostadsexploateringsprojekt kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning på boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning	2016-01-01	2016-12-31
 Äldre- och funktionsnämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och Micasa ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020-2040	2016-01-01	2016-12-31
 Äldre- och funktionsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende samt intressentboenden, med inriktning att öka antalet boenden i staden	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Enskilda med beslut om bostad med särskilt stöd har en bostad med särskilt stöd

Beskrivning

Förvaltningen följer hur många personer som beviljats bostad med särskild service och hur många som fått beslutet verkställt. I de fall beslut inte kan verkställas ser förvaltningen över andra insatser i avvaktan på att beslut verkställs.

Förvaltningen samverkar kontinuerligt med exploaterings- och stadsbyggnadskontoret samt bostadsbolagen i syfte att bevaka att behovet av bostäder med särskild service tillgodoses. Under året påbörjas byggnationen av sex nya bostäder för personer med psykisk eller fysisk funktionsnedsättning. Arbetet för att få fram fler bostäder ska intensifieras. Vid nya exploateringar samt vid om- och tillbyggnad i befintliga bostadsbestånd ska förvaltningen utreda behov av och möjligheter att anordna bostäder med särskild service. Funktionshindersrådets ledamöter får ta del av samrådsremisser och ges därmed möjlighet att vara delaktiga i processen.

Förväntat resultat

Enskilda med beslut om bostad med särskilt stöd har en bostad med särskilt stöd.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

Genom att erbjuda olika former av fritidsaktiviteter för barn och unga som är inkluderande och tillgängliga bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Fler fritidsaktiviteter ska utvecklas för att nå grupper av barn och unga som inte nås i dag. Förvaltningen fortsätter att i samverkan med olika föreningar arrangera dagkollo under sommaren och andra skollov.

Fritidsgårdsverksamheten bedrivs på entreprenad. I samband med en eventuell förlängning av avtalet kommer fritidsgårdarnas öppettider ses över. Förvaltningen undersöker även möjligheten att öppna ytterligare en verksamhet för unga, främst för att möta inflyttningen i Vällingby parkstad.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter	77 %	77 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska inventera och följa upp verksamheter inom ramen för uppdraget "fritid för alla"	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn och unga erbjuds meningsfulla fritidsaktiviteter

Beskrivning

Fritidsaktiviteterna ska vara varierande och meningsfulla. De ska vara inkluderande och tillgängliga. I stadsdelsområdet finns åtta bemannade parklekar, varav en drivs på entreprenad. Flera av parklekarna erbjuder korttidstillsyn för barn och unga enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Innehållet i verksamheten ska utvecklas i dialog med besökarna. Parkleken Oxtungan, i dag en bemannad parklek, kommer under året omformas gällande struktur och innehåll till en obemannad lekpark. Under hösten 2015 har en eftermiddagsverksamhet för barn i åldern 10-13 bedrivits i fritidsgården Lyktans lokal. Eftermiddagsverksamheten utvärderas i början av 2016.

För barn och unga med funktionsnedsättning fortsätter arbetet med att utveckla ett meningsfullt utbud av kultur- och fritidsaktiviteter. En särskild fritidsgård riktad mot barn med olika former av funktionsnedsättning finns i stadsdelsområdet, Backstage i Vällingby Centrum. Nätverket "fritid för alla" planerar aktiviteter som vänder sig speciellt till barn och unga med funktionsnedsättning, exempelvis lovverksamhet och dagkollo. I nätverket finns alla stadsdelar representerade.

Sommarkolloverksamheten är viktig ur många aspekter. Den erbjuder möjligheter till nya upplevelser och skapar förutsättningar för möten med nya kamrater och vuxna. Som ett komplement till stadens kolloverksamhet arrangerar förvaltningen tillsammans med olika föreningar dagkollo och andra fritidsaktiviteter under sommaren och andra skollov. Exempel på aktiviteter är familjekollon, läger, utflykter och idrottsturneringar.

Förväntat resultat

Det finns fritidsaktiviteter för barn och unga med funktionsnedsättning. Antal barn och unga som deltar i kolloverksamhet ökar i jämförelse med föregående år (400 barn).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Genomföra informationssatsning till alla föräldrar gällande sommarkollo.	2016-01-01	2016-12-31
Skapa variation av utbud som vänder sig till unga med funktionsnedsättning (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Vid tilldelning av kultur och föreningsbidrag ställs krav på tillgänglighet (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

Genom att förvaltningen erbjuder ett kulturutbud som är tillgängligt för alla barn, unga, vuxna och äldre bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Invånarna ska erbjudas ett varierat utbud av kulturaktiviteter. I förskolan ska kultur och eget skapande vara en integrerad del i barnens lärande.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter	72 %	72 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barnen upplever och utövar kultur i förskola

Beskrivning

Programmet Kultur i ögonhöjd är ett stöd för förskolornas arbete med kultur. För att programmet ska få genomslag på förskolorna ska lokala handlingsplaner tas fram. Barnen har rätt till eget skapande, egna tankar och idéer ska uppmuntras och stärkas, till exempel genom fri lek och improvisation.

Förväntat resultat

Andel nöjda föräldrar avseende barns kulturupplevelser ökar i jämförelse med föregående år (58 %).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla förskolor tar fram lokala handlingsplaner för Kultur i Ögonhöjd.	2016-01-01	2016-06-30
Barn erbjuds minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Kulturutbudet i förvaltningens verksamhet är tillgängligt och mångsidigt

Beskrivning

Alla förvaltningens utförarenheter har ett kulturombud. I samverkan med kultursekreteraren planerar och genomför kulturombuden ett varierat utbud av olika aktiviteter. Till exempel erbjuds musik- och teaterföreställningar och möjlighet till eget skapande på äldreboenden, förskolor, fritidsgårdar och i parklekar. I Medborgarhuset Trappan i Vällingby etablerar Stadsteatern en scenkonstverksamhet under 2016. Stadsteatern samverkar med stadsdelsförvaltningen om publikarbete. Publikarbete innebär att marknadsföra och hitta olika metoder för att nå målgruppen 15-25 år för att medverka i professionella föreställningar med skådespelare.

Förvaltningen ska se över möjligheten att i projektform öppna upp för graffiti och annan gatukonst, vilket kan vara ett sätt att öka lokaldemokratien. Inom förvaltningens ansvarsområde finns få ytor för graffiti och gatukonst varför fastighetsägare och fackförvaltningar måste involveras.

Förväntat resultat

Barn, unga, vuxna och äldre i förvaltningens verksamheter erbjuds ett varierat kulturutbud.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I alla verksamheter erbjuds barn, unga, vuxna och äldre tillgång till professionella och tillgängliga kulturupplevelser och eget skapande (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Ta fram möjliga projekt för graffiti och gatukonst.	2016-01-01	2016-06-30
Varje utförarenhet utser ett kulturombud.	2016-01-01	2016-02-29

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

Genom att arbeta för att äldre är delaktig i utformningen av sin insats och känner sig trygga bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. För att äldre ska ha en trygg ålderdom och få en äldreomsorg av god kvalitet fokuserar förvaltningen på individuppföljningar och den äldres delaktighet i utformningen av insatsen. Genom tydlig information och tydliga beslut arbetar förvaltningen för att äldre ska känna sig trygga. Beställare och utförare utvecklar samverkan i syfte att hitta lösningar för äldre som vill bo kvar hemma trots stora omsorgsbehov.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Andel personal med grundutbildning inom äldreomsorgen	75	Fastställs 2016	Tertial
Andel personer på vård- och omsorgsboende som fått en enkel eller fördjupad läkemedelsgenomgång	95	Fastställs 2016	Tertial
Andel personer som får en daglig utevistelse - vård och omsorgsboende	95 %	95 %	År
Andelen nöjda omsorgstagare - biståndsbedömd dagverksamhet (äldreomsorg)	95 %	95 %	År
Andelen nöjda omsorgstagare - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	86 %	86 %	År
Andelen nöjda omsorgstagare - vård- och omsorgsboende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
Kontinuitet i omsorgen - hemtjänst i ordinärt boende	10	Max. 10 personer	År
Måltiden är en trevlig stund på dagen - Vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	70 %	70 %	År
Omsorgstagarnas upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpen utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	85 %	85 %	År
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)	84 %	84 %	År
Omsorgstagarnas upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)	90 %	90 %	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Timavlönades andel av totalt arbetad tid	20	Fastställs 2016	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska ta fram rutiner för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2016-01-01	2016-12-31
 Äldrenämnden får i uppdrag, att utreda och i samarbete med stadsdelsnämnderna, Micasa AB och servicenämnden fastlägga en strategi för trygghetslarm i särskilt boende, inklusive ansvar för upphandling av dessa larm	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Äldre med beslut om insats är nöjda med insatsen

Beskrivning

Beställarenheten arbetar med verksamhetsuppföljningar och individuppföljningar för att fler äldre ska bli nöjda med sina insatser.

För att säkerställa att de insatser som beviljats blir utförda är individuppföljningar prioriterade. När omsorgstagare har stora omvårdnadsbehov ska täta uppföljningar genomföras för att säkerställa en god omsorg.

Äldreboenden följs även upp genom individuella observationer. Äldreförvaltningen planerar arbetet. Observatörer från andra stadsdelar besöker verksamheter i vår stadsdel och den observatör som är anställd i vår stadsdel besöker verksamheter i andra stadsdelar. Observationsmetoden innebär att två observatörer besöker äldreboenden tillsammans och observerar måltidssituationer, morgon- och kvällsomsorg och andra aktiviteter. Resultatet återrapporteras till berörd enhetschef och avdelningschef. Enheten använder resultatet i sin verksamhetsutveckling.

Syftet med uppföljningarna är att få kunskap om enheternas styrkor, svagheter och angelägna förbättringsområden för att på så vis förbättra verksamheten och få fler äldre att bli nöjda med sina insatser.

Förväntat resultat

Andelen äldre på vård- och omsorgsboende som är nöjda med de insatser de får ökar i jämförelse med föregående år (75 %). Andelen äldre med hemtjänst som är nöjda med de insatser de får ökar i jämförelse med föregående år (82 %). Andelen äldre med dagverksamhet som är nöjda med de insatser de får ökar i jämförelse med föregående år (90 %).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beställarenheten följer upp att genomförandeplanerna motsvarar beställda insatser.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende har en trivsamt måltidssituation

Beskrivning

Måltiden är en av de viktigaste stunderna på dagen. Det är bland annat ett tillfälle för social gemenskap. Vid vård- och omsorgsboendena fortsätter arbetet för att de äldre ska få god och näringsrik mat och att måltiden ska vara trivsamt. Högtider och helgdagar ska uppmärksammas, både genom den mat som serveras och inramningen av måltiden så som dukning. Under verksamhetsåret ligger fokus på hela måltidssituationen och medarbetarna får kompetensutveckling kring kost och måltidssituationens betydelse. Egna observationer av de äldres måltider ska genomföras av omsorgspersonalen för att bidra till ett medvetandegörande och lärande i arbetsgruppen.

Förväntat resultat

Andelen äldre som bor på vård- och omsorgsboende som i brukarenkäten anger att måltidssituationen är en trevlig stund på dagen ökar i jämförelse med föregående år (64 %).

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Vegetariskt alternativ finns vid varje måltid	100		Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen observerar under en vecka måltidssituationen för de boende.	2016-03-01	2016-10-31

Nämndmål:

Äldre på vård- och omsorgsboende och servicehus har en säker hälso- och sjukvård

Beskrivning

Förvaltningen har hälso- och sjukvårdsansvaret, upp till sjuksköterskenivå, på vård- och omsorgsboende och servicehus. Under året fortsätter utvecklingen av registrering i de nationella registren Senior alert, BPSD (svenskt register för beteendemässiga och psykiska symtom vid demens) och palliativa registret.

Enheternas sjuksköterskor gör riskbedömningar för trycksår, undernäring och skador i samband med fall. Sjuksköterskorna skickar statistiken till medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS, var fjärde månad. Syftet med statistiken är att få mer kunskap om riskerna och därmed kunna utveckla verksamheterna.

Förväntat resultat

Överblickbar statistik över antal trycksår, undernäring och skador i samband med fall.

Nämndmål:

Äldre är delaktiga i hur insatsen genomförs

Beskrivning

Alla äldre ska ha möjlighet att känna delaktighet. Ett sätt till delaktighet är möjligheten att framföra sina åsikter och synpunkter om hur insatsen ska genomföras. I den äldres genomförandeplan framgår den äldres individuella önskemål om till exempel aktiviteter, utevistelse och hur måltidssituationen ska utformas för att vara trivsamt.

Äldre på vård- och omsorgsboende eller servicehus har dessutom möjlighet att framföra sina synpunkter och åsikter om verksamheten på boenderåd och anhörigträffar. Den årliga brukarundersökning som skickas ut till alla äldre som har insatser från hemtjänsten, bor i särskilt boende eller går på biståndsbedömd dagverksamhet ligger till grund för att lyfta fram de äldres åsikter och synpunkter.

Förväntat resultat

Andelen äldre med hemtjänst som i brukarenkäten anger att de kan påverka hur eller när hjälpen utförs ökar i jämförelse med föregående år (68 %). Andelen äldre som bor på vård- och omsorgsboende som i brukarenkäten anger att de kan påverka hur eller när hjälpen utförs ökar i jämförelse med föregående år (39 %).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna säkerställer att alla boende erbjuds regelbunden utevistelse.	2016-01-01	2016-12-31
Enheterna utvecklar arbetet med genomförandeplaner tillsammans med den äldre.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Äldre är trygga med sin äldreomsorg

Beskrivning

Alla äldre som ansöker om vård- och omsorgsboende får inte sin ansökan beviljad. När den äldre får ett avslagsbeslut ska biståndshandläggaren informera om annan hjälp som gör att den äldre känner sig trygg. Det kan vara biståndsbemöda insatser som hemtjänst och dagverksamhet men även öppen verksamhet som träffpunkter. Det kan även vara bostadsanpassning eller möjlighet till lägenhetsbyte inom allmännyttan. Biståndshandläggarna tar fram rutiner för hur informationen ska ges.

För att den äldre som har ansökt om insats ska känna sig trygg när den äldre får sitt beslut fortsätter beställarenheten att arbeta med att skriva tydliga beslut som är lätta att förstå.

Genom att omvårdnadspersonal har hög kompetens i exempelvis demenssjukdomar skapas

trygghet för de boende och deras anhöriga. Inom hemtjänsten har medarbetarna tillgång till en Silviasyster som handleder personal, följer med på hembesök och utbildar i förhållningssätt som underlättar i arbetet med personer med demenssjukdom. All omvårdnadspersonal kommer att ges utbildning i läkemedelsrelaterade områden av medicinskt ansvarig sjuksköterska. Eftersom fler äldre väljer att bo kvar hemma ökar behovet av kunskap i palliativ vård. Omsorgspersonalen ges utbildning i detta av medicinskt ansvarig sjuksköterska.

Samverkan kring äldre med omsorgsbehov som bor hemma

För att den äldre ska känna sig trygg ska beställare och utförare samarbeta mer kring den enskilde, bland annat genom att ta fram nya innovativa lösningar för en äldre person med stort omsorgsbehov som vill fortsätta att bo kvar hemma. Förvaltningen samarbetar med landstinget för att den äldre ska känna sig trygg när den har insatser från olika håll, kommer hem från geriatriken eller flyttar mellan olika verksamheter.

Kontinuitet och inflytande för äldre med hemtjänst i ordinärt boende

Förvaltningen strävar efter en hög kontinuitet bland hemtjänstpersonalen för att skapa trygghet för den som bor hemma. Mätningar av personalkontinuitet ske regelbundet under året.

De som har insatser från hemtjänsten har möjligheter att lämna synpunkter på verksamheten. Förvaltningen bjuder in brukare med hemtjänst till två träffar per år. Träffarna kommer att innehålla information, chans att ge synpunkter eller ställa frågor, underhållning och fika.

Förväntat resultat

Andelen äldre med hemtjänst som upplever att de är trygga ökar i jämförelse med föregående år (80 %). Andelen äldre på vård- och omsorgsboende som upplever att de är trygga ökar i jämförelse med föregående år (83 %). Ingen brukare möter fler än 10 olika hemtjänstpersonal under en 14-dagarsperiod. Äldre som får avslagsbeslut på vård- och omsorgsboende får information om annat stöd som de kan få.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beställarenheten utvecklar samarbetet med landstinget och med utförare inom äldreomsorgen.	2016-01-01	2016-12-31
Omvårdnadspersonal inom hemtjänst ges utbildning i palliativ vård.	2016-01-01	2016-12-31
Samtlig omvårdnadspersonal ges utbildning i medicindelivering.	2016-01-01	2016-12-31
Under året utvecklas kunskapen om syn- och hörselhjälpmedel hos medarbetare inom hemtjänst och vid äldreboenden.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Förvaltningen bidrar till inriktningsmålet genom att arbeta för att minska de klimatförändrande utsläppen, tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna och bidra till hållbara stadsmiljöer. För det strategiska arbetet med miljö- och klimatfrågor finns en funktion inom den strategiska avdelningen. De viktigaste prioriteringarna för att bidra till

kommunfullmäktiges inriktningsmål beskrivs nedan.

Stadsdelsnämndens miljöhandlingsplan kommer att revideras när kommunfullmäktige fastställt Stockholms miljöprogram för 2016-2019. Det som framför allt påverkar de klimatförändrande utsläppen i nämndens verksamheter är energianvändningen, inköp av varor och tjänster samt transporter. Förvaltningen fortsätter arbetet med att energieffektivisera verksamheten och ansöker om investeringsmedel för klimatåtgärder under 2016. Gång-, cykel-, och kollektivtrafik ska genomgående prioriteras och stadsdelsnämnden ska medverka till att skapa fullvärdiga cykelpendlingsstråk.

För att tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna i stadslandskapet arbetar förvaltningen i enlighet med den lokala parkplanen för att skapa och bevara olika slags grönytor, plantera och bevara fler träd, buskar och blommor samt skapa och bevara fler våtmarker. Förvaltningen skapar förutsättningar för invånarna att bidra till hållbara stadsmiljöer genom att erbjuda ökad möjlighet till resursåtervinning samt fler platser för stadsodling.

Kemikaliecentrums vägledning för en kemikaliesmart förskola är styrande för verksamheten vid förskolor och parklekar. Vid inköp väljer verksamheten varor och tjänster som är miljömässigt hållbara. Genom en ökad andel inköp av ekologiska livsmedel bidrar verksamheten till en minskad kemikalieanvändning. Förvaltningen bevakar i samarbete med fastighetsbolagen, att riskfaktorer i verksamhetslokalernas inomhusmiljö undanröjs.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

Genom att arbeta för att energieffektivisera verksamheten bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Förvaltningen fortsätter arbetet med att energieffektivisera verksamheten och ansöker om investeringsmedel för klimatåtgärder under 2016. I samarbete med de kommunala fastighetsbolagen, verkar förvaltningen för att energieffektiva lösningar väljs vid ny-, till-, och ombyggnationer.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Köpt energi (GWh)	1,745 GWh	Fastställs 2016	År

Nämndmål:

Verksamheten använder energi på ett hållbart sätt

Beskrivning

Genom energieffektiviseringar minskar verksamhetens miljöpåverkan. I syfte att minska energiförbrukningen genomförs punktinsatser med utbyte av gamla armaturer mot LED-belysning. Dessutom byts kyl/frysaggregat till mer energieffektiva modeller vilket minskar elförbrukningen betydligt.

Förväntat resultat

Energieffektiviseringar minskar energianvändningen i den egna verksamheten.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

Genom att minska klimatutsläpp från verksamhetens transporter bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Klimatutsläpp från verksamhetens transporter ska minska. Verksamhetens egna bilar är miljöbilsklassade och körs på miljöbränsle, och av verksamheten upphandlade transporttjänster ökar andelen miljöfordon. Upphandlade transporttjänster bevakas i samband med avtalsuppföljning. Utvecklingen av kollektivtrafiken bevakas av förvaltningen när så ges möjlighet i samband med remisser m.m.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elbilar	40 %	14 %	Halvår

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska medverka till att skapa fullvärdiga cykel-pendlingsstråk samt att med trafiknämnden utreda hur medel för investeringar och reinvesteringar av huvudstråken för cykel som ligger inom stadsdelarnas ansvar ska finansieras och byggas	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Resor och transporter i förvaltningens regi är effektiva och hållbara

Beskrivning

Transporter via gång- cykel och kollektivtrafik prioriteras. När avtalen för befintliga tjänstebilar löper ut undersöks möjligheten att ersätta dessa med elcyklar/cyklar.

Förväntat resultat

Förvaltningens bilpark minskar. Elcyklar/cyklar finns som alternativ till bil.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.3 Stockholm har en hållbar mark- och vattenanvändning

Genom att arbeta för att tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna i stadslandskapet bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Ekosystemtjänsterna i park- och naturmarksområden bidrar till en hållbar livsmiljö. Det innebär att park- och naturmarksområden ska bidra till biologisk mångfald samt ge möjlighet till rekreation. Exempel på reglerande ekosystemtjänster i stadsrummet är ekosystemens förmåga att skapa god luft- och vattenkvalitet, trädens och växtlighetens betydelse för att reglera temperaturen och våtmarkens betydelse för att hindra översvämningar. För att tillvarata de reglerande ekosystemtjänsterna i stadslandskapet arbetar förvaltningen enligt den lokala parkplanen för att skapa och bevara olika slags grönytor, plantera och bevara fler träd, buskar och blommor samt skapa och bevara fler våtmarker. Förvaltningen ansvarar för skötseln av det planerade naturreservatet i Kyrkhamn och ansöker om extra medel med syfte att bedriva skötsel i enlighet med planerad skötselplan.

Nämndmål:

Park- och naturmarksområden bidrar till en hållbar livsmiljö

Beskrivning

Förvaltningen arbetar i enlighet med stadens trädpolicy med syfte att behålla så många träd som möjligt då alla träd är värdefulla och bidrar till en bättre luftkvalitet i stadsmiljön. Fallna träd i naturmarksområden tillåts ligga kvar för att öka den biologiska mångfalden. Räcksta träsk och den viktiga biotopen i strandlinjen mellan sjö och land ska vårdas och funktionen som våtmark ska stärkas. Bron i den östra delen av sjöns välanvända promenadslänga ska renoveras i syfte att slingan hålls öppen och tillgänglig.

Förväntat resultat

Räcksta träsk sköts i enlighet med fastställd skötselplan. Promenadslängan runt Räcksta träsk är renoverad.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

Genom att minska avfall från verksamheten och skapa möjlighet för invånarna att bidra till en hållbar stadsmiljö verkar förvaltningen för att kommunfullmäktiges mål nås. Arbetet med resurseffektiva kretslopp handlar framför allt om att öka återvinningen utan att det medför risker för miljön och människors hälsa på grund av spridning och exponering för farliga ämnen. Förebyggande av avfall har därför hög prioritet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa goda möjligheter till stadsodling i Stockholm	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska involveras i programmet för avfallshantering i stadens offentliga rum	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Avfall från verksamheten nyttiggörs

Beskrivning

Genomtänkt planering vid inköp och tillagning av mat minskar mängden avfall och bland annat undviks att livsmedel slängs i onödan. Vid projektering av nya förskolor kommer den så kallade Stockholmsmodellen för hantering av matavfall föreskrivas. Det innebär effektivast möjliga omhändertagande av fett och matavfall med avskiljare i avloppet och avfallskvarn i vasken. Det separerade matavfallet transporteras därefter till biogasanläggning för produktion av biogas. På detta sätt omvandlas matavfall till värdefull biogas dessutom förbättras förskolepersonalens arbetsmiljö med färre tunga lyft av avfallssäckar.

Förväntat resultat

Enheter som serverar/tillhandahåller livsmedel och där det är praktiskt genomförbart, sorterar ut sitt matavfall till biologisk behandling. Vid nyproducerade förskolor används

Stockholmsmodellen med separation av matavfall och fett i avlopssystemet för vidare transport till biogasanläggning och utvinning av biogas.

Nämndmål:

Invånarna ges möjlighet att främja en hållbar livsmiljö

Beskrivning

Under året skapar förvaltningen förutsättningar för invånarna att bidra till hållbara stadsmiljöer genom att bland annat erbjuda fler platser för stadsodling. Den lyckade satsningen med odlingslådor utvidgas stort med komplettering av 100 nya odlingslådor runt om i stadsdelsområdet. Odlingslådor kommer erbjudas till äldre i anslutning till något av stadsdelens äldreboenden.

Under våren anordnar förvaltningen en temadag om hållbar livsmiljö. Syftet med dagen är att öka kunskapen om hur man som invånare kan bidra till en hållbar utveckling.

Förväntat resultat

Antalet platser för stadsodling ökar. Förvaltningens informationsinsatser om hållbar utveckling ökar. Stadsdelsnämnden är involverad i programmet för avfallshantering i stadens offentliga rum.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Fler möjligheter till stadsodling tillskapas inom stadsdelsområdet.	2016-01-01	2016-10-31
Stadsdelsförvaltningen anordnar temadag för invånarna om hållbar livsmiljö.	2016-01-01	2016-06-30

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giffri

Genom att öka andelen inköp av ekologiska livsmedel och minska användningen av skadliga kemikalier bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Målet är att andelen inköp av ekologiska livsmedel ska vara 50 procent år 2019. Vid upphandling och under löpande avtalsperiod, ställs krav på redovisning från leverantören av andelen ingående ekologiska livsmedel i färdigproducerade måltider. Kemikaliefria metoder ska om möjligt övervägas, exempelvis användning av ulltextilier istället för flamskyddad textil och microfiberduk istället för rengöringskemikalier för städning.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola	100 %	Fastställs 2016	År
 Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB)	80 %	Fastställs 2016	År
 Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden av totalt inköpta måltider och livsmedel.	35 %	Fastställs 2016	År

Nämndmål:

Barn och unga vistas i kemikaliesmart förskola och parklek

Beskrivning

Förvaltningen kommer under året att arbeta i enlighet med Kemikaliecentrums framtagna "Vägledning för kemikaliesmart förskola" som ger kunskap och råd om hur skadliga kemikalier ska fasas ut från miljöer där barn vistas i förskolor och parklekar. Vägledningen är indelad i tre olika nivåer baserat på risk, effekt, svårighetsgrad och kostnader. Årets mål att ha genomfört nivå 1 innefattar åtgärder där verksamheten med relativt enkla medel och till en förhållandevis låg kostnad kan eliminera stora kemiska risker för barnens hälsa.

Förväntat resultat

Förskole- och parkleksverksamheten genomför samtliga åtgärder på nivå 1 i enlighet med kemikaliecentrums framtagna vägledning.

Nämndmål:

Vid inköp väljer verksamheten varor och tjänster som är miljömässigt hållbara

Beskrivning

Verksamheten bidrar till en minskad kemikalieanvändning genom en ökad användning av ekologiska livsmedel. Varor och kemiska produkter som innehåller miljö- och hälsofarliga ämnen ersätts med miljömässigt bättre alternativ.

Förväntat resultat

Andelen inköp av ekologiska livsmedel/kostentreprenader uppgår till minst 35 procent.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

Genom att undvika riskfaktorer i inomhusmiljön bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. För att inomhusmiljön ska vara sund arbetar förvaltningen löpande med att undvika riskfaktorer som exempelvis brister i ventilationen, förekomst av allergener och buller.

Nämndmål:

Inomhusmiljön i förvaltningens verksamhetslokaler är sund

Beskrivning

Förvaltningen bevakar i samarbete med fastighetsbolagen, att riskfaktorer i verksamhetslokalernas inomhusmiljö undanröjs. När åtgärder vidtas för att förbättra inomhusmiljön bevakas att tekniska lösningar som bidrar både till en bättre inomhusmiljö och lägre eller lika energianvändning eftersträvas. Inredning och belysning anpassas för att erbjuda en väl fungerande och trygg arbetsmiljö.

Förväntat resultat

Verksamhetens lokaler uppfyller stadens krav på sund inomhusmiljö.

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bidrar till inriktningsmålet genom att arbeta för att fler invånare blir självförsörjande och genom att verksamheten bedrivs inom givna ekonomiska ramar och leder till effekt för enskilda och invånare. De viktigaste prioriteringarna i arbetet beskrivs nedan.

Förvaltningen prioriterar arbetet för att fler invånare ska bli självförsörjande. Centralt i arbetet är att anpassa insatserna utifrån den enskilda individens behov. Förvaltningen samverkar med andra myndigheter för att stötta enskilda att komma ut i arbete. För att fler som har en OSA-anställning ska gå vidare till arbete eller insatser hos Jobbtorg eller arbetsförmedlingen arbetar förvaltningen med metodutveckling och arbetsträning.

Förvaltningen fortsätter erbjuda ungdomar feriarbeten. Ungdomar med funktionsnedsättning ska prioriteras särskilt i urvalsprocessen.

Verksamhet ska rymmas inom fastställd budget och användas effektivt. För att erbjuda enskilda en verksamhet av god kvalitet och säkra en effektiv användning av resurserna prioriterar förvaltningen arbetet med systematisk uppföljning. Under året fördjupar förvaltningen arbetet med uppföljning, väsentlighet- och riskanalys samt internkontroll. De administrativa stödfunktionerna ska arbeta stöttande och i samarbetet med enheterna för att skapa goda förutsättningar för uppföljning och utveckling.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

Genom att arbeta strukturerat och individanpassat för att stötta enskilda att bli självförsörjande och genom att erbjuda ungdomar feriearbete bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Förvaltningen bidrar även till målet genom samverkan med det lokala näringslivet.

I nära samarbete med den enskilda och i samverkan med till exempel arbetsförmedlingen, Jobbtorg, försäkringskassan och landstinget matchar förvaltningen insatser efter den enskildas behov för att de ska bli självförsörjande.

Förvaltningen arbetar för att erbjuda fler ungdomar feriearbete och för att minska antalet sena återbud och avhopp för att utnyttja platserna maximalt.

För att fler ska komma i arbete krävs fler företag i stadsdelsområdet. Stockholm Business Region AB (SBR) ska samordna och utveckla stadens verksamheters bemötande av näringslivets behov. De ska också samordna och stötta det lokala näringslivsarbetet i samarbete med stadsdelsnämnderna. Särskilt fokus ska vara på arbetet med företagande och entreprenörskap bland kvinnor och personer med utländsk bakgrund. Nämndens näringslivsråd behandlar lokala näringslivsfrågor. En fråga som rådet kommer följa nära är Vinsta företagsområdes utveckling.

Rådet har beslutat att under våren i samverkan med SBR bjuda in till två öppna arrangemang. Under februari bjuder förvaltningen i samverkan med SBR in företagare till ett middagsmöte

där bland annat trygghets- och stadsplaneringsfrågor diskuteras. Vid mötet lämnas också information om hur en företagarförening kan arbeta. Senare under våren bjuder förvaltningen in till arrangemanget "Lotsen bjuder in" då representanter från Stockholms stad tillsammans med Skatteverket, Start Up och Almi finns på plats för att svara på frågor och ge kostnadsfri rådgivning kring att starta eget företag. SBR kommer under året samordna och utbilda förvaltningarnas handläggare av näringslivsfrågor.

Förvaltningen kommer i samverkan med Hässelby-Vällingby företagarförening inventera vilka frågor som är angelägna för det lokala näringslivet. Inventeringen kan sedan vara ett underlag för näringslivsrådets fortsatta arbete.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	2,7 %	1,9 %	Tertial
 Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	1,8 %	1,2 %	Tertial
 Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	32 st	750	Tertial
 Antal praktiktillfällen som genomförs inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar	50 st	500 st	Tertial
 Antal tillhandahållna platser för feriejobb	400 st	10 000 st	År
 Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	16 st	800 st	Tertial
 Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi	1 000 st	8000 st	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Stockholm Business Region, inom ramen för samarbetet med Start-up Stockholm, samt stadsdelsnämnderna utveckla möjligheten för unga stockholmare att driva sommarlovsföretag inom ramen för feriejobb.	2016-01-01	2016-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.	2016-01-01	2016-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla metoder och insatser för att stödja Jobbtorgaspiranter med psykosocial problematik. Under året skall ett centrum för särskilt stöd inrättas.	2016-01-01	2016-12-31
 Arbetsmarknadsnämnden ska utöka den uppsökande verksamheten riktad till arbetslösa unga upp till 29 år i samråd med stadsdelsnämnderna samt övriga berörda nämnder, bolag och externa aktörer. En utredning och ett handlingsprogram för att bryta ungas utanförskap i Stockholm ska tas fram i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden och övriga berörda nämnder	2016-01-01	2016-12-31
 Äldrenämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Fler invånare i stadsdelen är självförsörjande

Beskrivning

Antalet hushåll som uppbär ekonomiskt bistånd i staden minskar och Hässelby-Vällingby följer samma utveckling. Sweco skriver i PM (Prognos oktober 2015, Ekonomiskt bistånd i Stockholms stad 2015 och 2016) att sysselsättningen förväntas fortsätta öka och arbetslösheten minska något ytterligare. För Stockholms stad och län antas liknande utveckling som i riket. Under perioden januari – oktober har antalet bidragshushåll i genomsnitt varit 1 025 per månad. Enligt Swecos prognos kommer antalet bidragshushåll att minska under 2016 och beräknas uppgå till 1 006 bidragshushåll per månad.

Förvaltningen fortsätter att målmedvetet arbeta för att personer ska bli självförsörjande. Handläggningen genomsyras av ett tydligt fokus på den sökandes egna resurser samt att tillhandahålla insatser som är individuellt anpassade och matchar den enskildes behov. Samverkan med Jobbtorg, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan och vårdcentraler är viktigt för att personer ska bli självförsörjande. Förvaltningen har erhållit resurser att erbjuda visstidsanställningar motsvarande 16 helårsplatser för att minska behovet av ekonomiskt bistånd. Arbetet sker i nära samverkan med Jobbtorg och Arbetsförmedlingen.

En genomgång har gjorts av de bidragstagare som har försörjningsstöd och som läser SFI. Av totalt 125 personer har ungefär 75 procent läst svenska mer än två år vid SFI. Det är viktigt att studierna vid SFI är effektiva och ger resultat så att den enskilde kommer ut i egen försörjning. Förvaltningen kommer i samarbete med Jobbtorg ha ökat fokus på uppföljning av den enskildes studieplan och praktiskarbete för att se om ytterligare insatser behövs för att den enskilde ska bli självförsörjande.

Arbetsmarknadsåtgärder

Personer som står långt ifrån arbetsmarknaden och som inte ingår i Jobbtorgs målgrupp kartläggs och erhåller arbetslivsinriktad rehabilitering vid Arbetsforum, förvaltningens egen verksamhet för arbetsträning. Förvaltningen har tillgång till 25 platser för Offentligt Skyddat Arbete (OSA) med olika inriktning. Målsättningen är att personer går vidare från OSA-anställning till jobb eller insatser från Jobbtorg eller Arbetsförmedlingen. Under året fortsätter utvecklingen av metoder och arbetsträning som ett led i att personer blir självförsörjande. Arbetsforum ansvarar för ett café på Koppargårdens vård- och omsorgsboende och kommer också ansvara för förvaltningens cykelpool.

Förväntat resultat

Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen minskar och uppgår till högst 2,7 %. Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd minskar och uppgår till högst 1,8 % av samtliga vuxna invånare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En brukarundersökning genomförs för att ta reda på hur för försörjningsstödstagare upplever kontakten och tillgängligheten med förvaltningen.	2016-01-01	2016-09-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I samarbete med Jobbtorg utvecklas metoder för uppföljning av personer som studerar vid SFI.	2016-01-01	2016-05-31
Inventering av angelägna frågor för det lokala näringslivet i samverkan med Hässelby-Vällingby företagarförening.	2016-01-01	2016-06-30
Näringslivsrådet bjuder in till två arrangemang.	2016-01-01	2016-06-30
Samverkansformer mellan försörjningsstödsenheten och utredningsenheten för barn och unga utvecklas för att uppnå en helhetssyn i arbetet med familjer med barn och unga.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Ungdomar erbjuds feriearbeten

Förväntat resultat

85 % av enheterna tar emot feriearbetare. Antal ungdomar med funktionsnedsättning som erbjuds feriearbeten ökar. Andelen avhopp och sena återbud minskar jämfört med 2015.

Kommentar

Feriearbeten för ungdomar fortsätter erbjudas under skollov. Målsättningen är att 1000 ungdomar får feriearbete, det förutsätter dock extra medel utöver det som tilldelats förvaltningen. Utifrån tilldelad budget bedömer förvaltningen att ungefär 250 ungdomar kan få feriearbete. Ungdomar med funktionsnedsättning prioriteras särskilt i urvalsprocessen. Genom att utvidga matchningsprocessen, skicka ut arbetserbjudande tidigare och minska antalet deltagare per informationsträff förväntas andelen återbud och sena avhopp minska. Ytterligare resurser läggs på utbildning av feriearbetarnas handledare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna tar emot feriearbetare.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen erbjuder feriearbeten under sommarlov.	2016-01-01	2016-12-31
Ungdomar med funktionsnedsättning erbjuds feriearbete (program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Utbildning erbjuds till feriearbetsplatser och handledare.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

Genom att säkerställa att verksamheten ryms inom fastställd budget och genom att följa upp verksamheten så att resurserna används effektivt utifrån målgruppens behov bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål.

I nämndens budget har endast kostnader för den egna verksamheten budgeterats. Omslutningsförändringar till följd av köp och försäljning av tjänster ska beräknas och redovisas för kommunstyrelsen. Det förutsätts att nämnden inte begär tilläggsanslag för den löpande verksamheten. Kostnadsökningar ska finansieras genom omprioriteringar inom nämndens budget. För stadsdelsnämnderna gäller att budgeten ska redovisas per verksamhetsområde enligt stadens centrala krav på redovisning. I budgeten beslutar

kommunfullmäktige om medel per verksamhetsområde. Dessa medel fördelas i sin tur på respektive stadsdelsnämnd via av kommunfullmäktige beslutat system för resursfördelning.

Förvaltningen följer upp mål och arbetssätt för att erbjuda en verksamhet av god kvalitet och säkra en effektiv användning av resurserna. Under året utvecklar förvaltningen arbetet med systematisk uppföljning och egenkontroller på enheterna.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %	100 %	Tertial
Nämndens prognossäkerhet T2	+/-1 %	+/- 1 %	År

Nämndmål:

Verksamheten är kostnadseffektiv och ger effekt för enskilda och invånare

Beskrivning

Verksamheten ska rymmas inom fastställd budget och resurserna ska användas effektivt för att uppnå målen. Utveckling av verksamheten sker ständigt i det vardagliga arbetet och medarbetare ska uppmuntras att tänka nytt och innovativt. Verksamheten ska följas upp systematiskt. Syftet är att utveckla verksamheten utifrån analys av resultat och att erbjuda brukare och enskilda i kontakt med förvaltningen en verksamhet av god kvalitet. Förvaltningen ska fördjupa arbetet med väsentlighets- och riskanalys samt internkontroll. Parallellt kartlägger förvaltningen enheternas behov av stöd i uppföljnings- och analysarbetet.

Förväntat resultat

Det ekonomiska utfallet är i balans med budgeten. Svarsfrekvensen i brukarundersökningar ökar jämfört med förra året. Andelen nöjda invånare, omsorgstagare, brukare, föräldrar till barn i förskolan och andra som kommer i kontakt med verksamheten ökar i jämförelse med förra året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheternas stöd av de administrativa funktionerna följs upp.	2016-03-01	2016-10-31
Enhetschef ska öka kunskapen hos medarbetarna kring hur verksamheten finansieras.	2016-01-01	2016-06-30
Ett system för uppföljning av äldreomsorg som granskar kvalitet, har en stödjande roll och sprider goda exempel tas fram.	2016-01-01	2016-09-30
Nämndens nya system för internkontroll implementeras i verksamheten.	2016-01-01	2016-06-30

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Förvaltningen bidrar till inriktningsmålet genom att arbeta för att barn, unga, vuxna och äldre behandlas jämlikt och bemöts med respekt oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller

ålder. Förvaltningen bidrar även till inriktningsmålet genom att skapa förutsättningar för invånarna att vara delaktiga i verksamhetens och områdets utveckling. De viktigaste prioriteringarna i arbetet beskrivs nedan.

Förvaltningen prioriterar arbetet för att invånarna ska ges möjlighet att vara delaktiga i och ha inflytande på verksamheten samt områdets utveckling. En förutsättning för delaktighet är tillgänglighet. Därför arbetar förvaltningen för att öka tillgängligheten till inne- och utemiljön samt till verksamheten. Genom inkluderande kommunikation ska förvaltningen arbeta för att nå fler målgrupper, med särskilt fokus på de som inte nås i dag. Förvaltningen fortsätter arbeta för att öka barns delaktighet i frågor som rör dom själva. Barns och ungas delaktighet i stadsdelsområdets utveckling ska stärkas. I utredning och uppföljning av insatser ska barn ges möjlighet att framföra sin mening.

Förvaltningen prioriterar arbetet för att stötta enskilda utsatta för våld i nära relation och förstärker det förebyggande arbetet mot våld i nära relation med utbildning och information.

Arbetet för att skapa och upprätthålla en hållbar och hälsosam arbetsmiljö är prioriterat. För verksamhetens utveckling är det centralt att medarbetarna trivs och har rätt kompetens.

Förvaltningen prioriterar därför arbetet för att minska sjukfrånvaron och personalomsättningen inom vissa yrkeskategorier. Utbildning i kompetensbaserad rekrytering och diskriminering prioriteras för att den enskildes kompetens alltid ska vara i fokus vid rekrytering.

Verksamheten ska jämställdhetsintegreras. I arbetet prioriterar förvaltningen inledningsvis att granska hur flickor respektive pojkar samt kvinnor respektive män upplever verksamheten och vilket inflytande de utövar på verksamheten. För att alla ska bemötas med respekt och engagemang samt få en rättssäker handläggning prioriteras även fördjupad kunskap om mänskliga rättigheter och diskriminering. Jämställdhet, barns rättigheter, tillgänglighet, hbtq-rättigheter, antirasism och främjande av mänskliga rättigheter ska vara utgångspunkten i all verksamhet.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Genom att påbörja jämställdhetsintegrering av verksamheten och genom främjande jämställdhetsarbete bidrar förvaltningen till att nå kommunfullmäktiges mål.

Förvaltningens främjande jämställdhetsarbete sker inom samtliga verksamhetsområdena. Alla verksamheter ska vara inkluderande i sin kommunikation. Förskolan ska arbeta normkritiskt för att barn ska få möjlighet att utvecklas oberoende av kön eller könsuttryck. Förskolan ska även arbeta för att öka inskrivningsgraden i vissa områden. De öppna verksamheterna, till exempel parklekar, mötesplatser för enskilda med psykisk ohälsa, äldre eller unga, anpassas till besökarnas behov och utvecklas för att inkludera alla oavsett kön eller könstillhörighet. Boenden för äldre och för enskilda med funktionsnedsättning ska ha ett jämställdhetsperspektiv vid planering och genomförande av aktiviteter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Verksamheten har ett jämställdhetsperspektiv

Beskrivning

Förvaltningen granskade under 2015 vissa beslut om insatser i syfte att säkerställa att besluten var oberoende av kön. Eftersom beslut om insatser alltid utgår från individens behov, till exempel sjukdomar, socioekonomisk bakgrund och familjesituation, var det inte möjligt att dra generella slutsatser av granskningen.

Under 2016 börjar förvaltningen redovisa resultat av brukarundersökningar uppdelat efter kön. Förvaltningen börjar även följa upp fördelningen av resurser i de öppna verksamheterna, som träffpunkter för barn, unga, vuxna och äldre. Detta för att ta reda på hur resurserna fördelas mellan könen. I medborgardialog strävar förvaltningen efter att ta reda på i vilken omfattning kvinnor och män respektive flickor och pojkar uttrycker sin mening om verksamhetens och om områdets utveckling.

I de fall statistiken visar att det finns skillnader mellan könen ska resultaten analyseras. Syftet är att ta reda på om skillnaderna är omotiverade och hur förvaltningen i så fall kan utveckla verksamheten för att öka jämställdheten. Uppföljning och analys görs inom respektive verksamhetsområde på respektive enhet med stöd av administrationen.

Förväntat resultat

Statistik från brukarundersökningar redovisas och analyseras uppdelat efter kön.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
I dialog med besökare eller invånare tar verksamheten reda på, där det är möjligt, i vilken omfattning kvinnor och män respektive flickor och pojkar uttrycker sin mening om verksamhetens eller stadsdelens utveckling.	2016-01-01	2016-12-31
Resultat av brukarundersökningar redovisas och analyseras uppdelat efter kön.	2016-01-01	2016-12-31
Öka kunskapen om jämställdhet hos ledning och medarbetare.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

Genom att systematiskt arbeta för en hållbar och hälsosam arbetsmiljö där medarbetarna ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utveckling av verksamheten bidrar förvaltningen till att nå kommunfullmäktiges mål. Goda arbetsvillkor ska vara en självklarhet och därför registreras löpande deltidsanställdas önskemål om utökad sysselsättningsgrad-upp till heltid- och erbjuds detta när så är möjligt.

För att alla medarbetare och chefer ska ha rätt kompetens för uppdraget planerar enheterna kompetensutvecklingsinsatser, på såväl individ som enhetsnivå, utifrån enhetens samlade kompetensförsörjningsplan. Prioriterat under året är att utbilda chefer och fackliga företrädare i kompetensbaserad rekrytering.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Aktivt Medskapandeindex	77	83	År
 Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats	100 %	100 %	År
 Index Bra arbetsgivare		fastställs 2016	År
 Index Psykosocial arbetsmiljö		fastställs 2016	År
 Sjukfrånvaro	7,5 %	tas fram av nämnden	Tertial
 Sjukfrånvaro dag 1-14	2,3 %	tas fram av nämnden	Tertial

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska sträva efter hög personalkontinuitet i beviljade hemtjänstinsatser	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Förvaltningen har en hållbar och hälsosam arbetsmiljö där alla arbetar tillsammans för att nå verksamhetens mål

Beskrivning

Arbetet med att minska sjukfrånvaro utgår från de framgångsfaktorer som staden och förvaltningen identifierat. Såväl chefer som medarbetare är engagerade i det fysiska och det psykosociala arbetsmiljöarbetet och samverkar i dessa frågor. Enheterna följer årshjulet för samverkan och det systematiska arbetsmiljöarbetet och kartlägger kontinuerligt risker på arbetsplatserna. Cheferna erbjuder utbildning och har god kompetens inom arbetsmiljö, hälsa och rehabilitering. Tillsammans med den partsammansatta gruppen kommer förvaltningen arbeta för att ytterligare utveckla och tydliggöra rutiner, riktlinjer och former för samverkan vad gäller arbetsmiljöarbetet. Arbetsplatsträffarna utgör en viktig del i samverkansprocessen. Medarbetarna ska se arbetsplatsträffarna som ett naturligt forum för att lyfta synpunkter kring verksamheten. Alla enheter ska därför vid årets början gå igenom den lokala samverkansöverenskommelsen med särskilt fokus på arbetsplatsträffarnas funktion och betydelse.

Engagerade medarbetare som ges möjlighet att vara delaktiga i planering och utveckling på sin enhet blir goda ambassadörer för förvaltningens verksamheter vilket i sin tur bidrar till en utvecklande arbetsmiljö. För att pröva nya metoder och för att få medarbetare att känna att

deras idéer tas tillvara, kommer förvaltningen lansera en ny funktion på intranätet där medarbetare kan skicka in förbättringsförslag och nya idéer.

Goda arbetsvillkor ska vara en självklarhet inom förvaltningen. Deltidsanställdas önskemål om utökad sysselsättningsgrad registreras löpande. Den årliga förvaltningsövergripande inventeringen visar att totalt 92 av 237 deltidanställda önskar utökad sysselsättningsgrad. Inom avdelningen för äldreomsorg och funktionsnedsättning arbetar 167 anställda deltid, av dem önskar 83 anställda inom äldreomsorgen utökad sysselsättningsgrad. Motsvarande siffra inom funktionsnedsättning är 1 anställd. Inom avdelningen för förskola, fritid och kultur arbetar 63 anställda deltid, av dem önskar 9 anställda utökad sysselsättningsgrad. Inom avdelningen för individ och familj arbetar 6 anställda deltid, ingen anställd har lämnat önskemål om utökad sysselsättningsgrad. Inom övriga verksamheter finns ingen ofrivillig deltid. Inför året är bedömningen att möjligheterna att erbjuda deltidanställda heltid kommer att försvåras på grund av befolkningsutvecklingen och därmed färre som söker hemtjänst och boende i servicehus. Vid nyanställning är heltid alltid norm.

Goda arbetsvillkor för förvaltningens anställda leder till ökad kontinuitet i verksamheterna. Förvaltningen kommer under året mäta och följa upp följande personaltal:

- timanställdas andel av total arbetad tid inom äldreomsorgen
- andelen allmänna visstidsanställningar av totala antalet anställningar under året
- andelen utbildade barnskötare
- andelen utbildade förskollärare

Förväntat resultat

Sjukfrånvarotalet minskar till 7,5 %. Alla enheter har en hälsoplan och arbetar utifrån årshjulet för det systematiska arbetsmiljöarbetet. Samverkan med de fackliga organisationerna fungerar väl.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska arbeta utifrån årshjulet för det systematiska arbetsmiljöarbetet.	2016-01-01	2016-12-31
Alla enheter ska följa upp, uppdatera och arbeta utifrån sina hälsoplaner.	2016-01-01	2016-12-31
Alla enheter ska ha en hälsocoach som tillsammans med enhetschef planerar enhetens hälso- och friskvårdsarbete.	2016-01-01	2016-12-31
Alla enheter ska i samarbete med personalavdelningen följa upp sin handlingsplan för att minska sjukfrånvaron och öka frisknärvaron.	2016-01-01	2016-12-31
Alla enheter ska under året i mindre grupper vid arbetsplatsträff diskutera innebörd och uppföljning av målen i verksamhetsplanen.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen ska analysera och följa upp personalomsättningen.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen ska undersöka möjligheten att kartlägga och följa personaltätheten inom Kommunals och Lärarförbundets avtalsområden.	2016-01-01	2016-03-31

Nämndmål:

Medarbetare och chefer har rätt kompetens för uppdraget

Beskrivning

Vid det årliga medarbetarsamtalet kartlägger chefen i dialog respektive medarbetares kompetens, behov och vilja till utveckling. Samtalet utmynnar i en individuell kompetens- och utvecklingsplan som genererar upp i enhetens samlade kompetensförsörjningsplan. Målsättningen är att genom olika insatser öka medarbetarens kompetens, tillika handlingsförmåga, i relation till nuvarande och framtida arbetsuppgifter. Exempel på möjliga kompetensutvecklingsinsatserna är utbildning, föreläsningar, nya arbetsuppgifter och handledning. Förvaltningens tre trainees som genomgår stadens traineeprogram för akademiker fortsätter under våren 2016. Programmet avslutas i maj.

Under året kommer förvaltningens chefer och fackliga företrädare erbjudas utbildning i kompetensbaserad rekrytering. Utbildningen kommer även att behandla diskriminering och hur normer, såväl medvetna som omedvetna, kan påverka i en rekryteringssituation. Den enskildes kompetens ska alltid vara i fokus under rekryteringsprocessen. Flerspråkighet ska betraktas som en merit. Fortsatta insatser för att stödja chefer i sitt ledarskap genomförs.

Förväntat resultat

Alla enheter har kompetensförsörjningsplaner på såväl enhet som individnivå.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter ska planera verksamheten utifrån en egen kompetensförsörjningsplan.	2016-01-01	2016-12-31
Alla medarbetare ska ha en individuell kompetens- och utvecklingsplan.	2016-01-01	2016-12-31
Föreläsning om mänskliga rättigheter med fokus på genus och jämställdhet för medarbetare genomförs.	2016-01-01	2016-12-31
Kompetensutvecklingsinsatser inom språkutveckling med särskilt fokus på dokumentation ska erbjudas till medarbetare inom äldreomsorgen.	2016-01-01	2016-12-31
Kompetensutvecklingsinsatser ska erbjudas till medarbetare inom förskolan med fokus på språk, genus, mänskliga rättigheter, lika behandling, och demokrati.	2016-01-01	2016-12-31
Rekryterande chefer ska bjudas in till en insiktsföreläsning om att anställa personer med funktionsnedsättning (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering

Genom att arbeta mot diskriminering och för att skapa en tillgänglig verksamhet för alla oavsett könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder bidrar förvaltningen till att nå kommunfullmäktiges mål. Arbetet för att leva upp till mänskliga rättigheter och arbetet mot

diskriminering riktar sig mot invånare, brukare, andra som tar del av verksamheten och anställda. Förvaltningens arbete för att bidra till kommunfullmäktiges mål beskrivs även under övriga mål för verksamhetsområdet då arbetet för att tillgodose enskildas mänskliga rättigheter är en del av det dagliga arbetet. Det handlar till exempel om barns rätt att få uttrycka sin mening samt enskildas rätt till bostad, arbete och frihet från våld.

Under året påbörjar förvaltningen identifieringen av vilka risker för diskriminering som finns i verksamheten. Alla enheter vid förvaltningen har i uppdrag att identifiera risker för diskriminering i den egna verksamheten. Utifrån resultatet av enheternas arbete och identifiering ska förvaltningen göra en aggregerad analys som ska ligga till grund för det förebyggande arbetet mot diskriminering. I arbetet utgör det nyinrättade demokratirådet referensgrupp, rådet beskrivs närmare under 4.7.

Arbetet med jämställdhet och mångfald ur ett arbetsgivarperspektiv beskrivs närmare i jämställhets- och mångfaldsplanen, bilaga 8.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare/hyresgäster som inte upplever att de har blivit diskriminerade i kontakt med stadens verksamheter	100	öka	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Fritidsledare ska erbjudas kompetensutveckling i genus, antirasism och mänskliga rättigheter	2016-01-01	2016-12-31
 Kommunstyrelsen ska skyndsamt genomföra en översyn i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt Stockholms stadshus AB i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning för flyktigmottagandet.	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska inventera och succesivt avlägsna exkluderande design inom nämndens ansvarsområde	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre- och Micasa AB göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende och intressentboende med olika typer av språklig och/eller kulturell inriktning samt hbtq-inriktning	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Verksamheten är fri från diskriminering

Beskrivning

Invånare, brukare, andra som tar del av verksamheten och anställda har lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

Verksamheten ska vara välkomnande, tillgänglig och fri från diskriminering. Utemiljön ska

vara en demokratisk mötesplats. Medarbetare bemöter alla med respekt, lyhördhet och engagemang. Mångfald ses som en tillgång och möjlighet för att utveckla verksamheten och bli mer inkluderande. Beslut och insatser utgår ifrån individens lika rättigheter och möjligheter.

Förväntat resultat

Andelen i brukarundersökningar som anger att de får ett gott bemötande ökar jämfört med förra året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen samverkar med funktionshindersrådet, pensionärsrådet och ungdomsforum i syfte att förebygga diskriminering och öka tillgängligheten (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen samverkar med rådet för mänskliga rättigheter för att få stöd i arbetet att främja mänskliga rättigheter.	2016-01-01	2016-12-31
Med stöd av förvaltningens centrala administration identifierar enheterna risker för diskriminering i den egna verksamheten.	2016-02-01	2016-09-30
Stadsdelens mötesplatser uppmärksammar mänskliga rättigheter, antirasism och feminism.	2016-01-01	2016-12-31
Öka ledningens och medarbetares kunskap och medvetenhet om mänskliga rättigheter och olika gruppers villkor utifrån diskrimineringsgrunderna.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

Genom att verksamheten ger barn och unga möjlighet att uttrycka sin mening i frågor som rör dom bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Det kan handla om att barn och unga ges möjlighet att uttrycka sin mening i utredning och uppföljning av insats och i utveckling av öppna aktiviteter och träffpunkter. Genom att barn får komma till tals kan förvaltningen arbeta för att tillgodose deras behov och önskemål och främja deras rättigheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Stadsdelsnämnderna ska skapa fler träffpunkter för unga. Särskilt fokus ska riktas mot flickor och hbtq-personer	2016-01-01	2016-12-31
 Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Barn och unga har möjlighet att uttrycka sin mening

Beskrivning

Barn och unga ska enligt barnkonventionen ges möjlighet att uttrycka sin mening i frågor som berör dom och deras åsikt ska beaktas i förhållande till mognad och ålder. Kunskapen om barnkonventionen ska vara väl förankrad i verksamheten. I verksamheten innebär det bland

annat att barn och unga ska komma till tals i utredningar och i uppföljning av insatser samt att de inkluderas i utveckling av aktiviteter och träffpunkter. Alla barn och unga ska ha förutsättningar att vara delaktiga och uttrycka sin mening, oavsett kön, könsidentitet, könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning eller sexuell läggning.

Förväntat resultat

Barn och unga ges möjlighet att uttrycka sin mening i frågor som berör dem.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

Genom att arbeta förebyggande mot våld i nära relationer med information till medarbetare, myndigheter och andra samverkanspartners och genom att erbjuda stöd till våldsutövare bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål. Enskilda utsatta för våld i nära relation erbjuds stödsamtal och vid behov skyddat boende i lägenheter i förvaltningens regi.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten	200 st	tas fram av nämnden	År

Nämndmål:

Enskilda får stöd till ett liv utan våld i nära relation.

Beskrivning

Verksamheten ska lägga ett större fokus på att utveckla det förebyggande arbetet mot våld i nära relation och erbjuda insatser till enskilda som utsatts för våld och till våldsutövare med tydligare fokus på äldre och enskilda med funktionsnedsättning. För att förebygga och tidigt upptäcka våld i nära relation ska medarbetare inom förvaltningens alla verksamhetsområden få information och utbildning. Samverkanspartners, till exempel mödravården, får information om relationsvårdsteamets arbete och vart de ska vända sig när de misstänker våld i nära relation.

Enskilda som utsatts för våld i en nära relation erbjuds samtal och stöd. Förvaltningen ska utveckla arbetet för att i ett tidigt skede komma i kontakt med våldsutövare och erbjuda samtal och stöd. Dokumentation ska utvecklas och ett ökat fokus ska läggas på uppföljning och resultat av insatser.

Förväntat resultat

Personer som utsatts för våld i en nära relation samt våldsutövare är nöjda med det stöd de fått. Familjer som fått stöd uppger att våldet har minskat eller upphört.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
En årsplan för information och utbildning till personal, myndigheter och samverkanspartner tas fram.	2016-01-01	2016-03-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

Genom att arbeta för en tillgänglig miljö och verksamhet skapar förvaltningen möjlighet till delaktighet och bidrar till kommunfullmäktiges mål. I arbetet för att nå målet är det viktigt att utveckla verksamhet och insatser för enskilda med funktionsnedsättning. I det arbetet fokuserar förvaltningen på uppföljning av verksamheten för att öka den enskildas förutsättningar till ett självständigt liv.

Ett viktigt strategiskt arbete för att främja tillgänglighet är att utveckla en inkluderande och tillgänglig kommunikation. Det ska vara möjligt för invånare att på förhand veta om en lokal är tillgänglighetsanpassad. Därför uppdateras förvaltningens sidor på Jämför service med bildsymboler (pictogram) som visar förutsättningarna i lokaler som till exempel förskolor, medborgarkontor och parklekar. För att invånare ska få tydlig information kring projekt som rör stadsdelsområdet har förvaltningen tät kontakt med Trafikkontoret och Exploateringskontoret. Under året ser förvaltningen över hur kommunikationen ska användas och utvecklas internt och externt.

Under året fortsätter utbildningar inom bemötande på flera enheter. Inom äldreomsorg och stöd till personer med funktionsnedsättning kommer det att anordnas föreläsningar med fokus på professionellt bemötande, bemötande av varandra samt bemötande av anhöriga. Syftet är att medarbetarna ska få ännu bättre förutsättningar att kommunicera med brukare och anhöriga. Inom beställarenheten fortsätter arbetet med att skriva tydliga beslut som är lätta att förstå.

Indikator	Arsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	85 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personal med grundutbildning inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning	75	Fastställs 2016	Tertial
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	91 %	88%	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	74 %	76 %	År
 Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	67 %	tas fram av nämnden	År
 Andel personer som tycker att det är lätt att kommunicera med Stockholms stad	63	63 %	Tertial
 Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner	85	Fastställs 2016	År
 Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	tas fram av nämnden	År

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	90 %	90 %	År
Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År
Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)	89 %	89 %	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälptra hinder	2016-01-01	2016-12-31
Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre- och socialnämnden göra en översyn av behovet av äldreboende för personer som bor i gruppboende enligt LSS	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Enskilda i kontakt med förvaltningen får tillgänglig, tillräcklig och tydlig information

Beskrivning

Enheterna ska ge målgruppen tillgänglig, tillräcklig och tydlig information och föra dialog med målgruppen om hur informationen och kommunikationen kan bli bättre.

För att ge enheter verktyg att utveckla kommunikationen får enhetschefer bland annat möjlighet att delta i korta frukostseminarier på olika teman som rör kommunikation.

För att ytterligare stötta enheterna tar förvaltningen fram presentationsmaterial av nya policies, riktlinjer och andra större dokument. Presentationsmaterialet kan användas på arbetsplatsträffar och i utbildningssyfte.

Under våren arrangerar förvaltningen en intern goda exempel-mässa med fokus på enheternas arbete med hälsa, dialog och delaktighet.

Förväntat resultat

De målgrupper som tar del av verksamheten uppger att de får tillräcklig och tydlig information. Andelen i brukarundersökningar som uppger att de får ett gott bemötande ökar jämfört med förra året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Alla enheter håller information på webb och intranät uppdaterad och tillgänglig (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-06-30
Enhetschefer får möjlighet att delta i korta seminarier och workshops på olika teman som bland annat rör kommunikation.	2016-01-01	2016-12-31

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen anordnar en intern mässa för att sprida goda exempel mellan verksamheter.	2016-01-01	2016-06-30
Förvaltningen ser över hur de övergripande kommunikationskanalerna används och hur de kan utvecklas.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningens sidor på Jämför service för t.ex. förskolor, medborgarkontor och parklekar kompletteras med bildsymboler som visar om lokalerna är tillgänglighetsanpassade (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-03-31
Kommunikationsfunktionen tar i samarbete med enheter fram nya rutiner för att följa upp informations- och kommunikationsinsatser.	2016-01-01	2016-06-30

Nämndmål:

Enskilda på grupp- och servicebostad, daglig verksamhet och korttidsboende är nöjda med sin insats

Beskrivning

Personlig assistans och grupp- och servicebostäder fortsätter med sitt trygghetsarbete. Enheterna har tagit del av resultaten från brukarundersökningen och utefter det arbetar medarbetarna med att sammanställa och analysera svaren. Analysen ligger sedan till grund för utvecklingen av verksamheten så att brukarna ska fortsätta att känna sig trygga i sitt boende och i kontakten med medarbetarna. Medarbetarna arbetar kontinuerligt med att utveckla verksamheten utefter den information de har om brukarnas behov och önskemål.

För att fler brukare ska bli nöjda med sina insatser i form av och grupp- och servicebostad, daglig verksamhet och korttidsboende arbetar förvaltningen bland annat med verksamhetsuppföljningar och individuppföljningar. Syftet med uppföljningarna är att få kunskap om enheternas styrkor, svagheter och angelägna förbättringsområden för att på så vis förbättra verksamheten och få fler brukare att bli nöjda med sina insatser.

Under året kommer flera verksamheter som idag drivs på entreprenad att återgå i kommunal regi. 1 april övergår Backlura gruppboende i kommunal regi och 30 november övergår Astrakan daglig verksamhet, Praktikcentrum daglig verksamhet samt grupp- och servicebostäderna Råcksta, Nälsta och Svärdsiljan i kommunal regi. Förvaltningen har en handlingsplan för att övergången ska bli så bra som möjligt. Brukare, anhöriga och medarbetare kommer kontinuerligt att få information om de förändringar som kommer att ske. Målet är att brukare och anhöriga ska känna sig trygga med verksamhetsövergången.

Förväntat resultat

Resultatet i brukarundersökningen på frågan avseende om hur nöjda de är ska öka i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enskilda med funktionsnedsättning får meningsfulla arbeten genom samverkan med Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Jobbtorg och kommunala arbetsgivare.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarna upplever att inne- och utemiljö är tillgänglig

Beskrivning

De gemensamma parkerna och grönområdena ska skötas väl och inbjuda till besök och aktiviteter. Planteringar ska skötas för en välkomnande, god upplevelse. Lekplatser ska moderniseras och förnyas med nya lekredskap och ny informativ skyltning. Tillgängligheten och säkerheten på lekplatserna ska utvecklas och uppdateras med förbättrad eller ny belysning men också genom att sand och gummiastfalt byts vid behov. Tillgängligheten i stadsdelen ska förbättras med exempelvis adekvata ramper, dörröppningsautomatik, kontrasterande färger i trappors första/sista trappsteg och liknande tillgänglighetshöjande åtgärder. Nya hänvisningsskyltar på Hässelby Torg är planerade. Asfaltering av utvalda gång och cykelvägar kommer genomföras för förbättrad tillgänglighet och ökad trygghet. Strandbaden ska förbättras med tydligare skyltning för att öka trygghet och tillgänglighet för alla.

Förväntat resultat

Tillgängligheten till förvaltningens lekplatser, parker och badplatser ökar. Fler av förvaltningens lokaler är tillgänglighetsanpassade i högre grad. Resultatet i brukarenkäten förbättras på frågan om hur brukarna upplever stadens inne och utemiljö (65).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Belysningen på lekplatser uppgraderas (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Dörrautomatik installeras på dörrar i offentliga lokaler (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Förbättra tillgängligheten till förvaltningens reception (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Hänvisningsskytning på Hässelby torg (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Kontorsbelysningen uppgraderas i förvaltningshuset (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Kontrasterande färg på första och sista trappsteg i trapphus appliceras (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Möbleringen i förvaltningens reception uppdateras och tillgängliggörs (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Ramper installeras till utvalda entréer (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31
Skytning på lekplatser med namn och information om felanmälan (Program för delaktighet).	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

Genom att verka för att enskilda är delaktiga i och har inflytande på den egna insatsen och verksamhetens utveckling samt genom att skapa möjlighet för invånare till delaktighet och ökat inflytande på stadsdelsområdets utveckling bidrar förvaltningen till att nå kommunfullmäktiges mål. För att få barns och ungas perspektiv och bidra till kommunfullmäktiges mål ska förvaltningen arbeta särskilt för att stärka barns och ungas

delaktighet i stadsdelsområdet utveckling.

I början av året inrättas en särskild funktion som ska arbeta strategiskt med lokal demokrati och utveckling för att stärka detta arbete. Dessutom inrättas förvaltningen ett demokratiråd som utgörs av nämndledamöter och representanter från föreningslivet. Rådet ska bland annat följa upp de riktade satsningar som görs inom demokratiarbetet samt diskutera hur förvaltningens kommunikation med allmänheten kan utvecklas.

För att nå stadens Vision 2040 - En stad för alla, ska förvaltningen ta fram ett lokalt utvecklingsprogram under året. Utgångspunkten är att det ska finnas jämlika förutsättningar i stadens olika områden. Initialt genomför förvaltningen en lokal analys av vilka mål och åtgärder som är mest angelägna att prioritera i Hässelby-Vällingby stadsdelsområde för att uppnå stadens vision. Den nyinrättade strategiska funktionen ansvarar för att samordna arbetet med utvecklingsprogrammet. Förvaltningsledningen är styrgrupp för det lokala utvecklingsprogrammet och demokratirådet är referensgrupp.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel brukare med boendestöd som anser att de har inflytande över det stöd de får av sina boendestödjare.		fastställs 2016	År
 Andel brukare på stadens gruppboenden som anser att de har inflytande över det stöd de får.		fastställs 2016	År
 Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten		fastställs 2016	År
 Andel äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras	86 %	fastställs 2016	År

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
 Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur det civila samhället kan stärkas, med särskilt fokus på ytterstaden och kvinnors organisering, samt bidra till att förutsättningar skapas för att det civila samhället kan göras delaktigt i stadens utveckling, i enlighet med det arbete som pågår inom ramen för den sociala hållbarhetskommisionen	2016-01-01	2016-12-31
 Stadsdelsnämnderna ska utarbeta lokala utvecklingsprogram i samverkan med invånare och i samarbete med stadens övriga nämnder och styrelser	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Enskilda har inflytande på verksamhetens innehåll

Beskrivning

Känslan av samhörighet och möjligheter till delaktighet och inflytande i samhället är grundläggande för människors välbefinnande. Förvaltningen ska stärka enskildas möjlighet till inflytande och delaktighet i den egna insatsen och i verksamhetens utveckling. Enskilda ska ges möjlighet att uttrycka sina synpunkter och de ska informeras om sina rättigheter.

Förväntat resultat

Målen för indikatorerna tillhörande kommunfullmäktiges mål 4.7 nås. Resultatet på frågan avseende delaktighet i brukarundersökningen inom funktionsnedsättning ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Enheterna utvecklar sina verksamheter efter de analyser de gjort av resultaten i brukarundersökningarna och andra synpunkter från brukarna.	2016-01-01	2016-03-31
Verksamheten fortsätter arbetet med inriktning på att stärka målgruppens delaktighet.	2016-01-01	2016-12-31
Återkommande gruppaktiviteter på stadsdelens mötesplatser skapas riktade till olika målgrupper som ska leda till ökat engagemang och delaktighet.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Enskilda på grupp- och servicebostäder, korttidsboende och daglig verksamhet är delaktiga och kan påverka insatsens utformning

Beskrivning

Enskilda med funktionsnedsättning ska ges möjlighet att vara delaktiga i utredningen av sina behov och få information om vilka insatser som finns. Utredningen ska vara rättssäker, hålla hög kvalitet och genomföras i enlighet med metoden DUR (Dokumentation, Utvärdering, Resultat).

Alla brukare ska ha inflytande över sin vardag. Att kunna påverka sin vardag är ett steg mot att bli mer självständig. Enheterna utvecklar sina verksamheter efter de analyser de gjort av resultaten i brukarundersökningarna. Förutom dessa undersökningar arbetar enheterna med kommunikation i vardagen för att ta tillvara brukarnas synpunkter och förslag till verksamhetsutveckling. Ett sätt för brukarna att vara delaktiga är genomförandeplanen. Alla brukare ska ha en aktuell genomförandeplan och enheterna arbetar kontinuerligt med att utveckla brukarnas delaktighet efter var och ens förutsättningar.

Förutom att arbeta på individnivå med delaktighet har de boende på grupp- och servicebostäder olika former av råd eller möten. Gruppboendena ska samverka med varandra under året och se över hur de ytterligare kan utveckla metoder för delaktighet.

Förväntat resultat

Enskildas upplevelse av delaktighet och/eller inflytande ökar jämfört med förra året. Resultatet på frågan avseende delaktighet i brukarundersökningen inom funktionsnedsättning ökar i jämförelse med föregående år.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Beställarenheten följer upp att genomförandeplanerna motsvarar beställda insatser.	2016-01-01	2016-12-31

Nämndmål:

Invånarna har inflytande i stadsdelsområdets utveckling

Beskrivning

Av rapporten Skillnadernas Stockholm framkommer att tillit mellan människor och förtroende för myndigheter främjar social sammanhållning. Att kunna känna sig trygg där man bor och verkar är en grundläggande rättighet och förutsättning för att kunna delta i samhällslivet. I demokratiarbetet arbetar förvaltningen huvudsakligen utifrån medborgarvärdar och lokala mötesplatser i syfte att öka tillit och social sammanhållning.

I Bibblerian i Hässelby gård, Grimstahörnan i Grimsta, Vita villan i Smedshagen och på träffpunkten Växthuset i Vällingby får invånare information om hur de kan påverka och delta i stadsdelsområdets utveckling. Där ska invånarna erbjudas olika aktiviteter, det kan vara aktiviteter som är riktade mot olika grupper av invånare eller aktiviteter som är öppna för alla. Mötesplatserna fortsätter att utvecklas under året i dialog med invånarna.

Medborgarvärdarna fångar dagligen upp synpunkter från invånare och besökare och hänvisar till rätt instans eller vidarebefordrar informationen till andra verksamheter i förvaltningen. I medborgarvärdarnas uppdrag ingår även att delta i och driva viss verksamhet på mötesplatserna.

För att stärka barns och ungas egenmakt och delaktighet i samhällets utveckling behöver verksamheten anpassa formerna för barns och ungas deltagande. Då fler ungdomar engagerar sig i enstaka sakfrågor, ofta i sociala nätverk, i stället för i partier och föreningar behöver förvaltningen pröva nya och olika sätt att nå dom. Förvaltningen har därför bildat ett digitalt ungdomsforum med 165 ungdomar i årskurs 6-9. Ungdomarna kan kontaktas via e-post eller sms för att få svar på kortare frågor. Ur ungdomsforumet ska förvaltningen bilda ett ungdomsråd som träffas för att diskutera angelägna frågor. Möjlighet finns också att bilda paneler utifrån intresse. Målet är att stärka ungas organisering och samtidigt öka kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism och feminism.

En form av ny lokal dialog som planeras under 2016 är en föreningsmessa där föreningarna i stadsdelsområdet bjuds in för att presentera sig och göra föreningslivet känt.

Förväntat resultat

Förtroendet för förvaltningen ökar jämfört med förra året. Andelen medborgarförslag ökar jämfört med 2015 (november 38 st).

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Dialogen med stadsdelens ungdomar skall stärkas genom utveckling av formen för ungdomsforum.	2016-01-01	2016-12-31
Ett utvecklingsprogram som beskriver lokala utvecklingsområden, för att uppnå vision 2040 - en stad för alla, tas fram.	2016-01-01	2016-12-31
Förvaltningen i samverkan med föreningslivet anordnar en föreningsmessa där civilsamhället med både föreningsliv och sociala nätverk ges tillfälle att medverka.	2016-03-01	2016-11-30

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum
Förvaltningen inrättar ett demokratiråd.	2016-01-01	2016-06-30
Förvaltningen ska öka medborgarnas kunskap om möjligheten att påverka stadsdelens utveckling.	2016-01-01	2016-12-31
I samarbete med Sveriges ungdomsråd arbeta vidare med att engagera unga i samhällsfrågor via vårt lokala ungdomsråd.	2016-01-01	2016-12-31

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

Genom att en stor del av inköpen görs via centralt upphandlade ramavtal som ställer sociala och miljömässiga krav samt genom att implementera stadens nya program för inköp och upphandling bidrar förvaltningen till kommunfullmäktiges mål.

Indikator	Årsmål	KF:s årsmål	Periodicitet
 Andel elektroniska inköp		Tas fram av nämnden	Tertial

Nämndmål:

Vid upphandling ställs tydliga krav på kvalitet och socialt ansvarstagande

Beskrivning

Kommunfullmäktige har beslutat att utveckla stadens inköpsprocesser och rutiner i elektronisk miljö, så kallad e-handel. Den långsiktiga målbilden med e-handel är ökad avtalstrohet, kostnadsbesparingar, en effektivare och kvalitetssäkrad inköpsprocess, samt förbättrade möjligheter för uppföljning och analys. Målet är att det ska bli "lätt att göra rätt" för alla stadens medarbetare som gör inköp. Införandet av e-handel genomförs inom ramen för projektet Effektivt inköp. Förvaltningen har under hösten startat projektet med att införa Effektivt inköp. Projektet avslutas i maj då samtliga inköp, där det är möjligt, ska ske via e-handel.

Kommunstyrelsen har tagit fram ett nytt program för inköp och upphandling med klausul för antidiskriminering och meddelarfrihet. Programmet är på remiss under december 2015. Efter beslut i kommunfullmäktige kommer programmet implementeras i förvaltningens verksamhet.

Förväntat resultat

Andelen elektroniska inköp ökar. Stadens nya program för inköp och upphandling med klausul för antidiskriminering och meddelarfrihet är implementerad

Uppföljning av ekonomi

Nämndens ekonomiska förutsättningar

Kommunfullmäktige tilldelar stadsdelsnämnderna budget per verksamhetsområde enligt beslutat system för resursfördelning. Driftbudgeten fördelas till stadsdelsnämnden med hjälp av olika fördelningsnycklar. Kommunfullmäktiges förslag till driftbudget för stadsdelsnämnden 2016 är netto 1751,1 mnkr. Jämfört med ursprunglig budget 2015 har budgeten ökat med 70,0 mnkr, varav 27,6 mnkr inom förskoleverksamhet, 12,4 mnkr inom omsorg om funktionshindrade, 12,0 mnkr inom äldreomsorg, 9,4 mnkr inom individ- och familjeomsorg och resterande inom övriga verksamheter.

Tilldelad budget innehåller inte några särskilda resurser för att täcka kostnader för nämnd, ledning och administrativt stöd. Det innebär att medel tas från respektive verksamhetsområde för att finansiera dessa verksamheter. I budget 2016 har 53,0 mnkr omfördelats från övriga verksamhetsområden, vilket motsvarar 3,02 procent av den totala budgetramen. Det prognostiserade överskottet 2015 beror på restriktivitet avseende inköp, en del icke-budgeterade intäkter samt lägre kostnader än beräknat gällande lokalunderhåll mm. Investeringsbudgeten för 2016 är 12,2 mnkr varav 2,8 mnkr är till maskiner och inventarier och 9,4 mnkr till stadsmiljöverksamhet.

Nedan följer en sammanställning av budgeten och därefter en budgetredovisning per verksamhetsområde. Varje område inleds med en budgettabell för hela verksamhetsområdet. Därefter redovisas kort olika delverksamheter samt relevanta nyckeltal.

Budget 2016 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos 2015 (T2)	Utfall 2014	Utfall 2013
Nämnd- och förvaltningsadministration	53,0	0,0	53,0	36,3*	40,1*	39,9
Individ- och familjeomsorg	223,6	-26,3	197,3	199,0	170,6	162,2
varav socialpsykiatri	56,4	-5,7	50,7	48,4	47,0	50,1
Stadsmiljö, inkl avskrivningar & räntor	23,2	-0,2	23,0	25,1	21,4	19,1
varav avskrivningar och internränta	6,3	0,0	6,3	6,3	2,3	2,0
Förskoleverksamhet	397,6	-20,3	377,3	350,9	330,3	313,1
Äldreomsorg	706,3	-114,9	591,4	601,2	571,7	558,5
Stöd- och service till personer med funktionsnedsättning	357,6	-21,4	336,2	336,5	323,9	306,6
Verksamhet för barn, kultur och fritid	30,5	-0,7	29,8	28,2	23,8	24,6
Arbetsmarknadsåtgärder	21,2	-7,1	14,1	21,7	9,6	8,3
Ekonomiskt bistånd	132,0	-5,6	126,4	123,4	137,6	139,9
varav handläggning	32,9	0,0	32,9	32,3	31,2	31,5
Övrig verksamhet	9,2	0,0	9,2	4,6	0,0	0,0
Total drift	1 954,2	-196,5	1 757,6	1 726,9	1 629,0	1 572,2
varav omslutningsförändring	144,9	-144,9	0,0			
varav budgetjustering	6,5	0,0	6,5			

*Överskottet 2014-2015 beror på restriktivitet avseende inköp, en del icke-budgeterade intäkter, lägre kostnader än beräknat gällande lokalunderhåll mm.

	Utgifter	Inkomster	Netto	Netto	Netto	Netto
Investeringar	12,2	0,0	12,2	25,4	12,7	14,9
varav stadsmiljöverksamhet	9,4	0,0	9,4	22,6	10,5	10,7
varav inventarier och maskiner	2,8	0,0	2,8	2,8	2,2	4,2

Nämnd- och förvaltningsadministration

Budget 2016 (mnkr)	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos 2015 (T2)
Nämnd		2,2	0,0	2,2
Administration		34,8	0,0	34,8
Övergripande IT-omkostnader		12,0	0,0	12,0
Övrigt		4,0	0,0	4,0
Summa		53,0	0,0	36,3
varav omslutningsförändring		0,0	0,0	0,0

Budgeten för nämnd- och förvaltningsadministration uppgår till 53,0 mnkr vilket är en ökning med 1,0 mnkr (1,92 %) jämfört med föregående år. Budgeten motsvarar 3,02 % av den totala budgetramen. Motsvarande andel 2015 var 3,09 %. Det prognostiserade överskottet 2015 beror på restriktivitet avseende inköp, en del icke-budgeterade intäkter samt lägre kostnader än beräknat gällande lokalunderhåll mm.

Individ- och familjeomsorg

Budget 2016

	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos
(mnkr)				2015(T2)
Ledning	5,9		5,9	
Barn och ungdom	118,9	-8,1	110,8	
Vuxen	42,4	-12,5	29,9	
Socialpsykiatri	56,4	-5,7	50,7	
Summa	223,6	-26,3	197,3	199,0
varav omslutningsförändring	22,3	-22,3	0,0	

Socialpsykiatri

Budgeten för socialpsykiatri uppgår till 50,7 mnkr. Ersättningen för boendestöd och sysselsättning har höjts med 3,2 %. Grupp- och stödboende drivs på entreprenad av Aleris Omsorg AB till 2017-01-31.

I budgetsiffrorna ovan är budgethållningsåtgärder om totalt 2,1 mnkr inräknade.

Följande åtgärder vidtas:

- Minskat köp av stödboende
- Eget boende i form av träningslägenhet
- Stöd i form av boendestöd och hemtjänst

Socialpsykiatri

	Budget 2016	Utfall 2015		Budget 2015
Insats (antal)		Ok	Snitt/år	
Gruppboende	27	28	27,5	30
HVB	16,6	13	16,7	20,4
Stödboende	24,1	22	22,7	26,7
Boendestöd nivå 1 antal personer	108	-	-	-
Boendestöd nivå 2 antal personer	51	-	-	-
Boendestöd nivå 3 antal personer	5	-	-	-

Barn och ungdom

Budgeten för barn och ungdomsinsatser uppgår till 110,8 mnkr. Planerade placeringar beräknas till 24,9 helårsplatser under året.

I budgetsiffrorna ovan är budgethållningsåtgärder om totalt 4,9 mnkr inräknade.

Följande åtgärder vidtas:

- Ärendedragning med enhetschef, biträdande enhetschefer och öppenvården inför eventuella beslut om placeringar.
- Minskade kostnader för inhyrda konsulter då rekryteringen av personal beräknas vara uppnådd under första kvartalet.
- Minskade kostnader för placeringar och istället tillgodose behovet av stödinsatser i öppenvård.

- Utöka antalet jourhem i egen regi och minska behovet av jourhem hos enskilda vårdgivare.

Barn och ungdom

	Budget 2016	Utfall 2015		Budget 2015
		Okt	Snitt/år	
Antal helårsplatser				
§ 12 Hem	0,5	0	0,9	1
HVB-hem	7,7	10	9,6	8
Stödboende	1,6	3	2,5	3
Jourhem	14,6	16	16,7	15
Ensamkommande flyktingbarn	-	150	-	-

Vuxenheten

Budgeten för vuxenheten uppgår till 29,9 mnkr.

I budgetsiffrorna ovan är budgethållningsåtgärder om totalt 2,3 mnkr inräknade.

Följande åtgärder vidtas:

- Ökade intäkter för hyror i träningslägenheter.
- Minskade kostnader för placering i dygnetruntvård och istället tillgodose behovet av stödinsatser i öppenvård.

Vuxen

	Budget 2016	Utfall 2015		Budget 2015
		Okt	Snitt/år	
Insats (antal)				
Hem för vård och boende, HVB 1311	3,2	6,1	4,8	7,5
LVM och § 12-placeringar	2,2	3,9	3,4	2,4
Stödboende	13,6	15	16,9	19
Försöks- tränings- och jourlägenheter		-	-	-
redovisas i T1, T2 och bokslut	201	-	-	-

Stadsmiljö inklusive avskrivningar och räntor

Budget 2016	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos
(mnkr)				2015 (T2)
Personalkostnader	2,8	0,0	2,8	
Parkentreprenad enligt betalplan	10,8	0,0	10,8	
Strandbad	1,7	0,0	1,7	
Parkunderhåll	1,6	0,0	1,6	
Koloniträdgårdar	0,0	-0,2	-0,2	
Avskrivningar och internränta	6,3	0,0	6,3	
Summa	23,2	-0,2	23,0	25,1
varav omslutningsförändring	0,2	-0,2	0,0	

Budgeten för stadsmiljöverksamhet inklusive avskrivningar och internränta uppgår till 23,0

mnkr. Budgeten ska finansiera kostnader för skötsel och underhåll, vinterväghållning samt renhållning av parker, naturområden, strandbad, koloniområden, parkvägar och naturreservat. Budgeten har ökat med 0,1 mnkr jämfört med 2015 vilket innebär att extra kostnadsmedvetenhet och restriktivitet avseende beställningar av tilläggsarbeten är nödvändigt för att upprätthålla budgetbalans.

Medel för naturreservat

Stadsdelsförvaltningen föreslår att stadsdelsnämnden ansöker om 2,0 mnkr från centrala medelsreserven för upprustning och skötsel av Grimsta och Kyrkhamns naturreservat enligt följande:

- Slyröjningar/gallringar för att hindra igenväxning
- Vassklippning
- Slätter/slyröjning av ängsytor
- Upprustningsåtgärder

Förskoleverksamhet

Budget 2016	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos
(mnkr)				2015 (T2)
Förskolepeng till enheterna	276,9	0,0	276,9	
Hyror och lokaldrift	55,5	0,0	55,5	
Lokalåtgärder	2,8	0,0	2,8	
Barn i behov av särskilt stöd	35,4	0,0	35,4	
Öppen förskola	2,3	0,0	2,3	
Barnomsorgsavgifter	0,0	-20,3	-20,3	
Övriga intäkter	0,0	0,0	0,0	
Övriga kostnader	24,7	0,0	24,7	
Summa	397,6	-20,3	377,3	350,9
varav omslutningsförändring	0,0	0,0	0,0	

Budgeten för förskoleverksamheten uppgår till 377,3 mnkr och är baserad på antalet inskrivna barn avläsningen 31 mars 2015. Antalet barn i åldern 1-3 år uppgick till 971 barn och antalet barn i åldern 4-5 år uppgick till 1634 barn. Slutlig justering av budget 2016 kommer att göras utifrån månadsvisa prestationsavläsningar och regleras i december 2016.

Förskoleschablonen har höjts med 2,2 % jämfört med 2015. Pengen per barn i förskola utgår med 80 % av schablonen. Förskolepengen ska finansiera alla kostnader förutom lokalkostnader samt förvaltnings- och verksamhetsövergripande administration.

Medelsfördelningen för barn i behov av särskilt stöd avser egna specialpedagoger, riktat verksamhetsstöd, köp av specialplatser samt handledning av specialpedagog eller annan specialkompetens. Totalt 35,4 mnkr. I medelsfördelningen ingår också ett belopp som fördelas till förskolorna utifrån socioekonomisk viktning. Beloppet är 25,0 mnkr för 2016 vilket fördelas enligt nedanstående tabell.

**Förskoleverksamhet, fördelning av socioekonomiskt tilläggsbelopp
per förskoleenhet**

Enhet	Belopp (mnkr)
Grimsta	3,7
Vällingby	1,5
Råcksta	2,6
Nälsta-Vinsta	2,0
Björnboda-Sörgården	1,3
Maktesholm	2,9
Loviselund	3,8
Hässelby gård	2,9
Trollboda	2,4
Backura	0,8
Ofördelat	1,0
Summa	25,0

Pengbelopp kr per barn och år

Förskolebarn	1-3 år	117 934 1-3 år Födda 2013 eller senare
Förskolebarn	4-5 år	99 001 4-5 år Födda 2012 eller tidigare
Allmän förskola		47 053

Förskoleverksamhet

Antal inskrivna barn	Budget 2016	Utfall 2015		Budget 2015
		Okt	Snitt/år	
1-3 år fsk	971	1 347	1085	873
4-5 år fsk	1634	1 127	1 452	1611
1-3 år fdh	0	0	0	11
4-5 år fdh	0	0	0	21
Allmän fsk	14	13	12	12
Totalt	2619	2 487	2 549	2528
Inskrivningsgrad	2016			2014
Barn 1-5 år	89%			87%

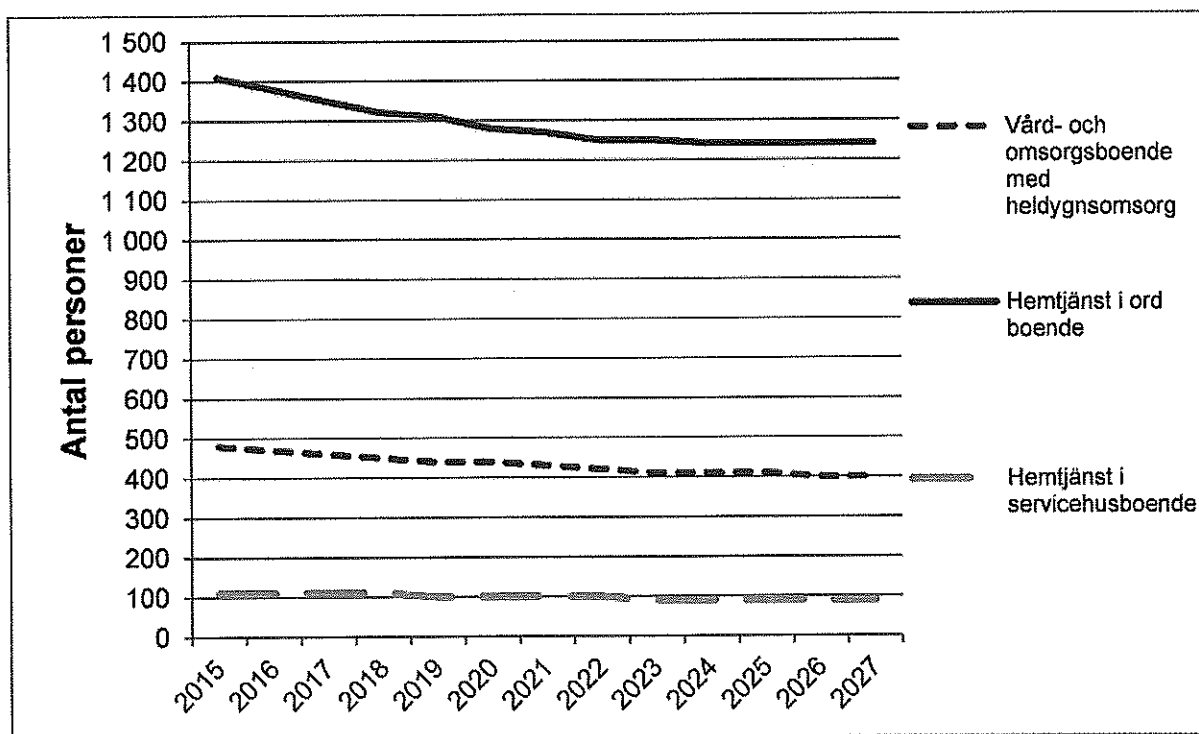

Äldreomsorg

Budget 2016

	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos
(mnkr)				<u>2015 (T2)</u>
Hemtjänst och servicehus	229,7	-13,5	216,2	
Vård- och omsorgsboende	396,2	-78,0	318,2	
Dagverksamhet	5,9	-0,7	5,2	
Övriga verksamheter	3,0		3,0	
Ledning, biståndsenheten & gemens.adm.	32,6	0,0	32,6	
Hyror	32,1	-22,7	9,4	
Övrigt	6,8		6,8	
Summa	706,3	-114,9	591,4	601,2
varav omslutningsförändring	97,6	-97,6	0,0	

Budgeten för äldreomsorg uppgår till 592,1 mnkr. Verksamhetsområdets budgetram har ökat med 12,0 mnkr (2,1 %) jämfört med 2015. Priserna/ersättningarna till egna och externa utförare av hemtjänst, vård- och omsorgsboenden samt för dagverksamheterna inom valfriheten fastställs av kommunfullmäktige. Priserna har räknats upp med 2,0 %, 2,2 % respektive 2,0 %. Höjningen medför ökade kostnader om ca 12,5 mnkr för beställarenheten. En viktig extern faktor för budgethållning är att behov och efterfrågan minskar i enighet med Swecos prognos.

I ovanstående diagram visas utvecklingen av det framtida förväntade behovet per insats. Enligt befolkningsprognosen beräknas antalet personer över 65 år öka med 0,3 % (32 personer) jämfört med år 2015. I budget 2015 budgeterades utifrån befolkningsprognosen behovet av vård- och omsorgsboendeplatser (VoB-platser) till 480. Utfallet i oktober 2015 var

504 VoB-platser, det vill säga 24 platser över budget. Budgeterade VoB-platser 2016 är 478. Enligt befolkningsprognosen bedöms behovet av VoB-platser endast minska med 10 platser. För att nå en budget i balans gällande VoB-platser är det viktigt att rätt beslut om VoB och hemtjänst fattas.

I budgetsiffrorna ovan är budgethållningsåtgärder om totalt 18,4 mnkr inräknade. Åtgärderna består av:

- Fortsätta ärendedragningar med enhetschef/biträdande enhetschef vid beslut om hemtjänstinsatser.
- Samtliga nyprövningar och ansökningar följs upp veckovis för att säkerställa rätt insats och omfattning på individnivå.
- Fortsätta ärendedragningar med enhetschef/biträdande enhetschef vid beslut om VoB-placering samt att enhetschef/biträdande enhetschef granskar utredningarna innan ärendedragningarna.
- Systematisk granskning av utförd tid i hemtjänst.

Budgethållningsåtgärderna följs upp veckovis.

Insatser enligt SoL för äldre

	Budget 2016	Utfall 2015		Budget 2015
		Okt	Snitt/år	
Hemtjänst (antal timmar)	38 552	*	*	38 305
Hemtjänst (antal personer)				
Servicehus (antal timmar)	6 100	6 100	6 481	6 200
Servicehus (antal personer)				
Vård- och omsorgsboende (antal heltidsplatser)	478	504	513	480
*Inga säkra uppgifter finns tillgängliga				

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Budget 2016	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos
(mnkr)				2015 (T2)
Biståndsbedömning	19,8	0,0	19,8	
Insatser för personer med funktionsnedsättning	337,8	-21,4	316,4	
Summa	357,6	-21,4	336,2	336,5
varav omslutningsförändring	21,4	-21,4	0,0	

Budgeten för stöd och service till personer med funktionsnedsättning uppgår till 334,4 mnkr. Verksamhetsområdets budgetram har ökat med 12,4 mnkr (3,9 %) jämfört med 2015. Budgetramen består av en preliminär tilldelning som består av schablonersättningar för nivåbestämda LSS-beslut i form av korttidsvistelse, boende, boendestöd och daglig verksamhet. Den preliminära tilldelningen grundar sig på höstmätningen 2015. Slutlig budget fastställs i samband med tertialrapport 2-2016. den andra delen av budgetramen är ett fast anslag som ska täcka resterande kostnader för verksamhetsområdet bland annat kostnader för insatser enligt SoL samt de delar av LSS-insatserna som inte omfattas av

schablonersättningen samt transporter. Under 2015 ökade kostnaderna för insatser till personer som belastar det fasta anslaget. För att nå en budget i balans kommer åtgärder att vidtas för att bland annat rätt insatser beviljas gällande hemtjänst och boende enligt SoL.

Schablonersättningarna till nämnderna samt LSS-ersättningen till utförare (peng) fastställs av kommunfullmäktige. Schablon och peng för barn- och vuxenboende, korttidsboende och daglig verksamhet samt boendestöd höjs samtliga med 2,0 %. Kostnaderna för boende enligt LSS täcks inte alltid av schablonersättningen vid köp av platser utanför ramavtal. En av de redovisade åtgärderna nedan är fortsatt uppföljning av dessa placeringar för att minska kostnaderna.

Från och med 1 juli 2016 ingår insatsen korttidstillsyn för skolungdom över 12 år (KTT) i de insatser enligt LSS som det utgår schablonersättning för. Kostnaden för KTT finansieras innan dess av det fasta anslaget, i likhet med tidigare år. Förvaltningens bedömning är att förändringen är positiv och förbättrar det de ekonomiska förutsättningarna för verksamhetsområdet.

Enheten för biståndshandläggning kommer att fortsätta arbeta med systematisk uppföljning av insatsernas genomförande och kvalitet för att säkra att målet med insatsen når väntad effekt. Denna åtgärd har givit effekt under 2015 varför detta arbetssätt fortsätter.

I budgetsiffrorna ovan är budgethållningsåtgärder om 12,7 mnkr inräknade. Åtgärderna består av:

- Fortsatt systematisk genomgång av
 - insatser i ordinärt boende för att säkerställa rätt insats och omfattning på individnivå
 - samtliga insatser med personlig assistans enligt LSS och
 - placeringar på boende enligt SoL för att säkerställa att insatsen är den rätta.
- Fortsatta prisförhandlingar med utförare gällande barnboende och vuxenboende. Samt att erbjuda de som bor på enheter utanför stadens valfrihetssystem plats inom stadens egna och upphandlade verksamheter.
- Personer med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som idag bor i gruppbostad kommer i ökad grad erbjudas träningslägenheter och boendestöd.

Budgethållningsåtgärderna följs upp veckovis.

Insatser stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Antal personer/timmar	Budget 2016	Utfall 2015		Budget 2015
		Okt	Snitt/år	
Hemtjänst timmar	3830	*	*	4500
Hemtjänst personer	165	164	155	155
Personlig assistans LSS timmar	1560	2 525	2 850	1 488
Barn- och vuxenboende (antal personer)	129	127	129	131
Daglig verksamhet (antal personer)	286	280	265	245
*Inga säkra uppgifter finns tillgängliga				

Verksamhet för barn, kultur och fritid

Budget 2016	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos
(mnkr)				2015 (T2)
Avdelningsledning	1,6	0	1,6	
Fritidsverksamhet	12,1	0,0	12,1	
Fältverksamhet	2,8	0,0	2,8	
Parklekar	8,5	0,0	8,5	
Kulturverksamhet	0,4	0,0	0,4	
Kultur- och föreningsbidrag	0,9	0,0	0,9	
Konsumentvägledning	0,3	0,0	0,3	
Kollo	3,3	-0,7	2,6	
Övrigt	0,6	0,0	0,6	
Summa	30,5	-0,7	29,8	28,2
varav omslutningsförändring	0,7	-0,7	0,0	

Verksamhetsområdets budget uppgår till 29,8 mnkr vilket är 0,5 mnkr mer än 2015. 0,9 mnkr har avsatts till kultur- och föreningsbidrag varav 0,4 mnkr avser förenings- och aktivitetsbidrag. Verksamhetsområdet består av fritidsverksamhet, fältverksamhet, parklekar, kulturverksamhet, kultur- och föreningsbidrag, konsumentvägledning samt kollo. Under 2015 tilldelades extra medel till kollo i samband med tertialrapport 1 tack vare en donation.

Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder

Budget 2016	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos
(mnkr)				2015 (T2)
Försörjningsstöd	132,0	-5,6	126,4	123,4
varav handläggning	32,9	0,0	32,9	32,3
Arbetsmarknadsåtgärder	21,2	-7,1	14,1	21,7
Summa	153,2	-12,7	140,5	145,1
varav omslutningsförändring	2,7	-2,7	0,0	

Ekonomiskt bistånd

Enligt Swecos prognos beräknas antalet bidragshushåll till i genomsnitt 1006 per månad. Det är en minskning med 46 bidragshushåll jämfört med 2015. Kommunfullmäktiges budgetfaktor för ekonomiskt bistånd har ökat med 0,14 % vilket innebär en ökning med 1,9 mnkr för ekonomiskt bistånd 2016. Det beror på ökning av medelbidraget per hushåll under 2015. Budgeten för 2016 uppgår till 131,4 mnkr inklusive kostnader för handläggning.

Förvaltningens budgetnivå baseras på i genomsnitt 970 bidragshushåll per månad.

I budgetsiffrorna ovan är budgethållningsåtgärder om totalt 2,9 mnkr inräknade. Följande åtgärder vidtas:

- Minskade kostnader när personer får visstidsanställningar (16 st) inom

arbetsmarknadsförvaltningen.

- Ökad samverkan med försäkringskassan när det gäller personer som har behov av samordnad rehabilitering och insatser för att bli självförsörjande.
- Ökat samarbete med Jobbtorg och Arbetsförmedlingen och individuella insatser för personer som är långtidsarbetslösa.
- Minskade kostnader för tillfälligt boende vid hotell och vandrarhem.
- Strukturerad uppföljning med personer som läser vid SFI med målsättning att de blir självförsörjande och bidragstiden minskar.

Ekonomiskt bistånd

	Budget 2016	Utfall 2015		Budget 2015
		Okt	Snitt/år	
Antal hushåll	975	968 (prel)	1 024	1 014
Kostnad (tkr/mån)	8258	8 509	8 353	8 000

Arbetsmarknadsåtgärder

Budgeten uppgår till 14,0 mnkr för arbetsforum, OSA, feriearbetare och visstidsanställningar. Förvaltningen erhåller 3,3 mnkr för feriearbetare. Ytterligare medel kommer att tilldelas från central medelsreserv i samband med avstämningsärendet för att kunna erbjuda fler ungdomar feriearbete.

Arbetsmarknadsinsatser

	Budget 2016	Utfall 2015		Budget 2015
		Okt	Snitt/år	
OSA	25	24	15,6	25
Visstidsanställningar	16	16	-	-
Feriearbeten enligt nuvarande budget	244	-	-	1080
Feriearbeten målsättning (budgettilldelning)	1000	-	-	-

Övrig verksamhet

Budget 2016	Kostnader	Intäkter	Netto	Prognos
(mnkr)				2015 (T2)
Möteplatser (Medborgarkontor m.fl)	6,7	0,0	6,7	
Aktiviteter/Insatser	2,5	0,0	2,5	
Summa	9,2	0,0	9,2	4,6
varav omslutningsförändring	0,0	0,0	0,0	

Inom verksamhetsområdet övrig verksamhet återfinns demokratiutvecklingsarbetet. Förvaltningen har fått information om att 6,5 mnkr kommer att tilldelas detta arbete i samband med avstämningsärendet. Utöver dessa medel tillförs ytterligare medel genom omfördelning mellan verksamhetsområden så att verksamhetsområdets budget 2016 blir 9,2 mnkr.

I demokratiutvecklingsarbetet ingår medborgarkontoret/biblerian i Hässelby gård, Grimstahörnan, vita villan och medborgarvårdar. Dessutom finansieras demokratiråd, utökade öppettider vid Växthuset, demokratifortbildning, medborgardialoger, arbetet med lokal

utvecklingsplan samt andra demokratifrämjande åtgärder.

Investeringar

Parkinvesteringar

Under 2016 utförs investeringar investerings- och reinvesteringsarbeten i parkmark för 9,4 mnkr. Specifikation av investeringar framgår av blankett i bilaga.

Utöver ovanstående summa föreslår förvaltningen att nämnden ansöker om 10,0 mnkr från central medelsreserv för följande tillgänglighetsinvesteringar:

- Tillgänglighetsanpassade parkbänkar
- Asfaltering och övrig tillgänglighetsanpassning av parkvägar
- Tillgänglighetsanpassning av trappor
- Tillgänglighetsanpassning av lekplatser
- Tillgänglighetsanpassning av badplatser

Förutom tillgänglighetsinvesteringar finns i central medelsreserv möjligheten att ansöka om klimatinvesteringsmedel. Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om 1,4 mnkr i klimatinvesteringsmedel för följande klimatförbättrande åtgärder:

- Fortsatt arbete med att byta ut armaturer till energisnåla LED-armaturer i förvaltningens lokaler. 1,1 mnkr.
- Fortsatt arbete med att byta ut vitvaror till energisnåla varianter i förvaltningens lokaler. 0,3 mnkr.

Om ansökningarna inte beviljas blir effekten att ovanstående åtgärder ej blir utförda under 2016 då ordinarie investeringsbudget inte har utrymme för detta.

Under 2016 kommer även medel från central medelsreserv avseende reinvesteringar att fördelas. Trafiknämnden har uppdraget att prioritera och fördela dessa medel baserat på inskickade underlag från alla berörda nämnder. För Hässelby-Vällingby finns 3,5 mnkr att ansöka om i reinvesteringsmedel.

Maskiner och inventarier

Nämnden har tilldelats en budget för investeringar av maskiner och inventarier om 2,8 mnkr. En investering är, enligt stadens anvisningar, en anskaffning av en anläggningstillgång med ett värde över ett basbelopp och ett bestående värde i tre år eller mera. Driftbudgeten belastas sedan, i sedvanlig ordning som vid alla investeringar, med kapitalkostnader under anläggningstillgångens beräknade livslängd.

Då förvaltningen bedömer att investeringsbehovet avseende maskiner och inventarier överstiger de tilldelade 2,8 mnkr föreslår förvaltningen att nämnden ansöker om 6,0 mnkr i ötkad investeringsbudget avseende maskiner och inventarier.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Inte aktuellt.

Resultatenheter

I samband med verksamhetsplanen ska nämnden ange vilka enheter som ska vara resultatenheter. Resultatenheter ska föra över hela sitt resultat, både över- och underskott, till följande år som uppkommer till följd av enhetens eget handlande, med maximalt 5 procent av enhetens bruttobudget för året. Resultatenheterna får ha ett överskott om maximalt 10 procent av enhetens bruttobudget. En förutsättning är att resultatenheten uppfyllt sina åtaganden.

Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd anmäler följande resultatenheter 2016:

Förskoleverksamhet

- 301 Grimsta förskolor
- 302 Vällingby förskolor
- 303 Råcksta förskolor
- 304 Nälsta-Vinsta förskolor
- 306 Björnboda-sörgården förskolor
- 309 Maltesholm-Smedshagen förskolor
- 310 Loviselund förskolor
- 311 Hässelby Gård förskolor
- 312 Trollboda-Smedshagen förskolor
- 314 Backlura förskolor

Äldreomsorg

- 558 Skolörtens servicehus

Under 2015 är "566 Profilboendet Liviagården" en resultatenhet. Då enheten 2016 slås ihop med Koppargårdens vård- och omsorgsboende kommer den resultatenheten att avvecklas i samband med verksamhetsberättelsen 2015.

Betydande projekt som inte är investeringar

Inte aktuellt.

Budgetjusteringar

Förvaltningen föreslår att nämnden ansöker om följande budgetjusteringar:

Drift

- Projekt för att motverka hemslöshet och utveckla en mötesplats i Vällingby 1,4 mnkr (se bilaga)
- Projekt Case Manager ACT/ICM för att motverka hemlöshet, 1,0 mnkr (se bilaga)
- Medel för skötsel av naturreservat 2,0 mnkr (se kommentar under nämndens ekonomiska förutsättningar)

Investeringar

-Medel för tillgänglighetsinvesteringar 10,0 mnkr (se investeringar)

-Klimatinvesteringsmedel 1,4 mnkr (se investeringar samt bilaga)

-Reinvesteringsmedel 3,5 mnkr (se investeringar)

-Investeringsmedel avseende maskiner och inventarier 6,0 mnkr (se investeringar)

Inga av ovanstående budgetjusteringar är inkluderade i redovisad nämndbudget. Alla är av den beskaffenhet att om de inte beviljas blir effekten att aktiviteterna inte blir utförda då de inte ryms inom ordinarie budget.

Omslutningsförändringar

Nämndens budgetomslutning förändras genom försäljning av verksamhet till staten, andra stadsdelsnämnder och kommuner samt genom tilldelning av externa projektmedel. Detta är inte beaktat i kommunfullmäktiges budgetram utan tas upp i verksamhetsplanen och redovisas till kommunstyrelsen. Nämndens kostnader och intäkter beräknas öka med 144,9 mnkr enligt tabell nedan.

Ökade kostnader/intäkter för (mnkr)	Kostnader	Intäkter	Netto
Individ- och familjeomsorg	22,3	-22,3	0,0
Äldreomsorg	97,6	-97,6	0,0
Stöd och service till personer med funktionsnedsättning	21,4	-21,4	0,0
Stadsmiljöverksamhet	0,2	-0,2	0,0
Verksamhet för barn, kultur och fritid	0,7	-0,7	0,0
Ekonomiskt bistånd och arbetsmarknadsåtgärder	2,7	-2,7	0,0
Summa	144,9	-144,9	0,0

Övrigt

Personalomkostnadspålägg

Personalomkostnadspålägg för 2016 uppgår till 40,5 procent för hel- och deltidsanställda. Detta är en sänkning med 2,9 procent i förhållande till år 2015. För ungdomar under 26 år uppgår pålägg till 33,3 procent vilket är en höjning med 10,3 procent i förhållande till år 2015. Pålägg kan stiga till 40,5 procent från och med den första juni 2016 förutsatt att regeringens förslag om förändrade arbetsgivaravgifter antas. För pensionärer fortsätter pålägg till 16,0 procent.

Särskilda redovisningar – Medarbetarfrågor

Förvaltningens totala sjukfrånvaro är hög och uppgick i oktober 2015 till 8,10 %. Samtidigt är den korta sjukfrånvaron låg och har under flera år legat på en relativt stabil nivå på 2,35 %. Det finns stora skillnader mellan förvaltningens olika enheter och såväl det hälsofrämjande som det uppföljande sjukfrånvaroarbetet kommer fokuseras på enheter med högst sjukfrånvaro inom förskoleverksamhet och äldreomsorg. Därtill fortsätter de regelbundna uppföljningarna av sjukfrånvaro- och åtgärdsplaner på enhetsnivå om än mer sällan på enheter där sjukfrånvaron är låg. Förvaltningens tvärprofessionella stödteam fortsätter att följa upp och analysera sjukfrånvaron. Utvecklingen av detta och andra viktiga nyckeltal inom personalområdet såsom personalomsättning redovisas månadsvis till förvaltnings- och avdelningsledning.

En framgångsfaktor i arbetet med att minska sjukfrånvaron och öka frisknärvaron är arbete med hälsofrämjande aktiviteter. Alla enheter kommer även fortsättningsvis ha minst en hälsocoach som tillsammans med enhetschefen ska planera och driva på det hälsofrämjande arbetet utifrån den hälsoplan som alla enheter ska ta fram/uppdatera för år 2016. Hälsocoachernas nätverksträffar fortsätter och förvaltningen kommer följa upp och ytterligare tydliggöra hälsocoachernas roll och mandat. Dans- och motionspass fortsätter på geografiskt spridda platser i stadsdelen men större fokus kommer att ligga på skräddarsydda insatser som enheterna själva planerar och tar initiativ till. Förvaltningen kommer avsätta särskilda medel till detta som enheterna kan söka.

Under 2015 genomförde förvaltningen ett pilotprojekt med schemalagd hälso- och friskvård på fyra olika enheter. Förutsättningarna för och behovet av hälsofrämjande insatser skiljer sig åt mellan enheterna och förhoppningen är att projektutvärderingen kan ge värdefull information om hur förvaltningen ska rikta insatser för att minska sjukfrånvaron i yrkesgrupper med hög sjukfrånvaro och/eller personalomsättning. Under 2016 kommer fler satsningar på stresshantering, mindfulness, körsång och andra alternativa hälso- och friskvårdsaktiviteter.

En fortsatt angelägen fråga är att utveckla och förbättra arbetsmiljön för socialsekreterare och biståndshandläggare. Under 2015 förstärktes avdelningen Individ och familj med totalt 25 medarbetare. Antalet biträdande chefer utökades, mentorer tillsattes liksom fler socialsekreterare. Förhoppningen är att effekterna av detta visar sig i form av fortsatt minskning av personalomsättning under 2016. De mentorer som anställts fortsätter sitt arbete och handledning erbjuds kontinuerligt till personalen. Introduktionen intensifieras och nyanställdas upplevelse av introduktionsperioden och den fysiska arbetsmiljön på enheten kommer följas upp systematiskt genom en utvärderingsenkät. Den arbetsgrupp som är tillsatt för att hitta nya infallsvinklar för att kunna förbättra arbetsmiljön inom individ- och familjeomsorgen fortsätter sitt arbete. Inspirationsföreläsningar och lunchseminarium kommer erbjudas utifrån medarbetarnas önskemål. Avslutssamtal med HR erbjuds till medarbetare som avslutar sin anställning i syfte att fånga upp synpunkter och förbättringsförslag.

Kompetensförsörjning

Förvaltningen hade i november månad 1503 anställda varav 1415 var tillsvidareanställda. Av totala antalet anställda var 87 % kvinnor och 13 % män. 16 % (232) av de tillsvidareanställda arbetar deltid, motsvarande andel bland tidsbegränsat anställda är 14 % (12). Cirka 11 %

(170) av förvaltningens anställda är 60 år och över. Medianåldern i förvaltningen är 50 år bland tillsvidareanställda och 36 år bland tidsbegränsat anställda.

Fördelningen av antalet anställda mellan verksamheterna är:

	2014	2015
Gemensam service	38	37
Individ och familj	270	294
Förskola, fritid och kultur	656	651
Äldre och funktionsnedsatta	577	521
Förvaltningen totalt	1541	1503

Förskola, fritid och kultur

Avdelningen för förskola, fritid och kultur har idag 622 tillsvidareanställda och 29 tidsbegränsad anställda. Medianåldern bland anställda är 45 år. Ca 10 % (67) är 60 år eller äldre. Ingen övertalighet beräknas. Däremot fortsätter avdelningens satsning på att ta emot, introducera och utbilda medarbetare från äldreomsorgen som anmält intresse för arbete inom barnomsorg. Det är en del i det förvaltningslokala arbetet för att undvika övertalighet inom äldreomsorgen. Sedan satsningen startade 2014 har ett trettiotal medarbetare gått över till förskoleverksamheten.

Bristen på förskollärare i staden är fortsatt stor och att öka andelen förskollärare har hög prioritet även under 2016. I samband med rekrytering marknadsför sig avdelningen i olika media och samarbetet med Stockholms universitet fortsätter. Målsättningen är bland annat att lärarstudenternas praktik i stadsdelsförvaltningens förskolor ska leda till att man söker sig tillbaka till stadsdelen när man väl är klar med sin utbildning. Genom samarbetet med universitetet ges även medarbetare möjlighet till kompetensutveckling i form av exempelvis handledarutbildning.

För att kunna erbjuda en förskola av högsta kvalitet uppmuntras medarbetare till vidareutbildning. Det gäller såväl förskollärare som barnskötare som får möjlighet att utbilda sig med lön under fortbildningstiden. Under året kommer både andelen förskollärare och andelen barnskötare att följas upp. Fortbildning inom genus, antirasism, och normkritisk pedagogik kommer att genomföras.

För att säkerställa det pedagogiska ledarskapet inom förskolan genomgår alla nya förskolechefer den statliga rektorsutbildning. För närvarande deltar två förskolechefer.

Äldre och personer med funktionsnedsättning

Avdelningen för äldre och funktionsnedsatta har idag 505 tillsvidareanställda och 16 tidsbegränsat anställda. Medianåldern bland anställda är 49 år. 11 % (58) av avdelningens anställda är 60 år eller äldre.

På Skolörtens servicehus uppgår beläggningen för närvarande till cirka 70 procent. Förvaltningen för dialog med Micasa om delar av servicehuset kan användas till annan verksamhet. Växelvården på Skolörtens servicehus överförs till Koppargårdens vård- och omsorgsboende varvid cirka 10 personer berörs. Enligt nuvarande beräkning kommer förändringen inte medföra någon övertalighet.

I Skolörtens vård- och omsorgsboende, som består av tre hus, har 16 av lägenheterna inte godkända hygienutrymmen. En dialog förs med Micasa om förändrat nyttjande av ett av husen.

En särskild skraddarsydd språksatsning för ett 20-tal medarbetare på vård- och omsorgsboendet Koppargården fortsätter under våren 2016. Utbildningen är förlagd till arbetsplatsen och fokuserar på behov i det konkreta, praktiska arbetet.

Utbildningar i demens liksom utbildning och handledning för medarbetare i psykisk ohälsa, missbruk och våld i nära relationer planeras genom medel från kompetensfonden. Förvaltningens Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS) kommer att genomföra kortare, riktade handlednings- och utbildningsinsatser inom olika områden för personal inom hemtjänsten och vård- och omsorgsboenden.

Inom beställarenheterna är arbetet med att minska personalomsättningen bland biståndsbedömarna prioriterat. Enhetsledningen för beställarenheten äldreomsorg har under 2015 utökats med ytterligare en biträdande enhetschef. Syftet är att skapa förutsättningar för ett än mer närvarande chefskap på enheten samt säkerställa kvalitén i introduktionsprocessen. Under året planeras rekrytering av en biträdande enhetschef till beställarenheten för funktionsnedsättning.

Förvaltningen kommer att göra en kompetensinventering bland medarbetarna som arbetar med stöd till personer med funktionsnedsättning. Syftet är att kunna sammanställa vilken kompetens som behöver utvecklas hos medarbetarna. När genomgången är gjord kommer förvaltningen att se över vilka kompetenshöjande insatser som behövs.

Under året kommer fyra gruppboenden tas tillbaka i stadsdelsförvaltningens regi. I april kommer två gruppboenden med cirka 20 anställda och i november kommer ytterligare två med cirka 25 anställda.

Individ och familj

Avdelningen har 294 anställda, varav 252 har tillsvidareanställning och 42 tidsbegränsad anställning. Medianåldern på avdelningen är något lägre (43 år) än i förvaltningen som helhet. 12 % (35) av avdelningens medarbetare är 60 år eller äldre.

Personalomsättningen har minskat under år 2015 men är fortsatt hög inom bland annat enheterna barn och ungdom, försörjningsstöd och familjerätt. Rekrytering av nya medarbetare pågår kontinuerligt vilket är en stor belastning för avdelningens chefer. Förvaltningen planerar därför att under en period anställa en HR- resurs som ska fokusera på arbetet med rekrytering till avdelningen.

Kompetensutveckling till personal planeras kring områden som våld i nära relation, motiverande samtal, barnperspektiv, bemötandefrågor och dokumentation.

Mottagandet av ensamkommande flyktingsbarn ställer stora krav på utredningsenheten för barn och unga. Ytterligare en enhetschef rekryteras till enheten som får delat ledarskap. Därtill utökas enhetsledningen med en biträdande enhetschef till gruppen för ensamkommande.

Gemensam administration/service

Avdelningarna har 37 anställda. Åldersstrukturen är relativt hög inom avdelningarna.

Medianåldern är 52 år. Ca 27 % (10) av medarbetarna är 60 år och äldre.

Från och med 1 januari införs en ny organisation för förvaltningens stabsfunktioner. Utvärdering och uppföljning följer under året. Organisationsförändringen medför ingen övertalighet.

Kvalitetsarbete

Målet med förvaltningens kvalitetsarbete är att erbjuda enskilda en verksamhet av god kvalitet som uppfyller ställda krav. Utveckling av verksamheten ska ske med målgruppen i fokus. Kvalitetsutveckling genomförs dels utifrån systematisk uppföljning av resultat och arbetssätt, dels utifrån uppföljning av förslag och synpunkter från målgruppen.

Strategisk ledning och styrning

I syfte att integrera och förankra kvalitetsarbete och styrning genom hela organisationen arbetar förvaltningen strukturerat för att öka medvetenheten, kunskapen och delaktigheten hos alla medarbetare. Förvaltningens ekonomichef har utbildning för enheter om stadens styrsystem och budget. Enhetschefer informerar och diskuterar aktuell budget och prognos med medarbetarna på arbetsplatsträffar. Förvaltningen arbetar även strukturerat för att stötta enheterna i arbetet med verksamhetsplanen. Ett exempel är att enheterna får återkoppling på sina verksamhetsplaner utifrån en matris och att enhetscheferna ges möjlighet att dela med sig och lära av varandra.

Förvaltningen har föreslagit en ny organisation som planeras träda i kraft i början av 2016. Organisationen syftar bland annat till att öka fokus på uppföljning och kvalitet. I den nya organisationen finns en enhet som förvaltningsövergripande ska arbeta med uppföljning och strategi.

I kvalitetsarbetet har förvaltningen olika system, verktyg och metoder till hjälp. Dessa går på olika sätt in i varandra och uppfyller olika funktioner i kvalitetsarbetet. De mer centrala är:

- ILS-webb (stadens webbaserade verktyg för Integrerad Ledning och Styrning)
- System för internkontroll
- Verksamhetsuppföljning
- Individuppföljning
- Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete
- Kvalitetsutmärkelsen
- Goda exempel
- Brukarundersökningar
- Synpunkter och klagomål
- Medborgarförslag

Nedan redovisas förvaltningens kvalitetsarbete med fokus på de system, verktyg och metoder som verksamheten planerar lägga extra fokus på eller ska utveckla under 2016.

Planering och uppföljning i ILS-webb

Förvaltningens kvalitetsarbete grundar sig i *Stadens program för kvalitetsutveckling* och är integrerat med stadens styrsystem ILS. I styrsystemet planerar och följer förvaltningen upp verksamheten i enlighet med stadens anvisningar. I systemet upprättar enheterna även kvalitetsgarantier som innehåller de enhetsmål som är väsentliga för målgruppen och enhetens rutiner för synpunkt- och klagomålshantering. Väsentlighets- och riskanalys, internkontrollplan samt jämställdhets- och mångfaldsplan upprättas också i ILS.

- Under 2016 utvecklar förvaltningen arbetet med uppföljning av mål, resultat och arbetssätt. Syftet är att förbättra uppföljningen och i högre grad säkra att uppföljning leder till verksamhetsutveckling och att verksamhetens arbete ger effekt för enskilda.

System för internkontroll

Nämndens system för intern kontroll uppdaterades 2015. Systemet inkluderar alla beslutsnivåer i förvaltningen, från förvaltningsledning till medarbetare. En viss uppdatering är aktuell även 2016 då stadens väsentlighets- och riskanalys samt internkontrollplan sedan oktober 2015 har sin utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål i stället för i väsentliga processer och indikatorer. Förvaltningen har, i enlighet med den nya riskmodulen i ILS, påbörjat arbetet med att identifiera och formulera processer och arbetssätt.

- Under 2016 börjar implementeringen av internkontrollsystemet på alla nivåer i förvaltningen. Förvaltningen fortsätter även arbetet med att identifiera och formulera processer som är avgörande för att verksamheten ska fungera och målen ska uppnås.

Ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete

Under 2015 uppdaterades nämndens ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete. Systemet gäller förvaltningens verksamheter inom hälso- och sjukvård, socialtjänst, äldreomsorg och funktionshinder. Förvaltningen har tagit fram ett lokalt anpassat material för att underlätta för enheterna att upprätta ledningssystem.

- Under 2016 börjar verksamheten implementera ledningssystemet på aktuella avdelningar och enheter.

Goda exempel och kvalitetsutmärkelsen

Förvaltningen arbetar för att verksamheten ska dela med sig och ta del av andras goda exempel och att delta i god exempelmässan. I uppföljning av verksamheten beskriver alla enheter goda exempel från sin verksamhet. Förvaltningen uppmuntrar verksamheten att delta i kvalitetsutmärkelsen. I årets utmärkelse deltog tre förskoleenheter och fem examinatorer.

- Under 2016 ska förvaltningen ha en egen goda exempelmässa för att fördjupa arbetet med goda exempel.

Verksamhetsuppföljning och individuppföljning

Förvaltningen följer upp all verksamhet på entreprenad utifrån ingångna avtal. Individuppföljning inom socialtjänsten, äldreomsorgen och omsorgen om personer med funktionsnedsättning genomförs enligt gällande lagar och riktlinjer.

Under 2016 ska förvaltningen utveckla ett system för uppföljning inom äldreomsorgen som granskar kvalitet, har en stödjande roll och sprider goda exempel.